

PARLAMENT DE CATALUNYA

Presidència
de l'honorable Sr. Joan Casanoves i Maristany

DIARI DE SESSIONS

Sessió del dia 24 de maig del 1933

SUMARI

A les cinc i tretze minuts de la tarda s'obre la sessió, sota la presidència de l'honorable senyor Joan Casanoves i Maristany.

Lectura i aprovació de l'acta de la sessió anterior.

Ordre del dia:

Prec del senyor Lloret relatiu a la llengua catalana a la Normal de Tarragona.

Resposta del senyor Conseller de Cultura.

Lectura d'un Projecte de Llei referent a la cooperació a l'homenatge a Francesc Layret. Passa a la Comissió.

Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió especial sobre el Projecte de Llei relatiu a la resolució dels conflictes derivats dels contractes de conreu.

Resposta del senyor Riera, per la Comissió, al senyor Tries de Bes.

Se suspèn per cinc minuts la discussió.

En votació ordinària és aprovada per unanimitat la Llei creant l'Institut contra l'Atur forçós.

Continua el debat sobre el Projecte de Llei relatiu a la resolució dels conflictes derivats dels contractes de conreu.

Intervenció, per al·lusions, del senyor Serra i Moret.

Rectificacions dels senyors Tries de Bes i Riera.

El senyor Abadal explica el vot.

En votació ordinària és rebutjat el vot particular. Han votat a favor els senyors Diputats de la Minoria de Lliga Catalana.

El senyor Comorera defensa un vot particular de la Minoria d'Unió Socialista.

Resposta del senyor Cerezo, per la Comissió.

Es retirat el vot particular.

Es dona compte d'un altre vot particular de la Minoria de Lliga Catalana.

Se suspèn el debat.

Ordre del dia per a la sessió de dijous.

S'aixeca la sessió a un quart de nou i vuit minuts de la vetlla.

S'obre la sessió a les cinc i tretze minuts de la tarda, sota la presidència de l'honorable senyor Joan Casanoves i Maristany.

Al banc roig hi ha els honorables senyors Conseller Delegat i Consellers de Justícia i Dret, de Cultura i de Governació.

Es llegida i aprovada l'acta de la sessió anterior.

ORDRE DEL DIA

Precs i preguntes

La llengua catalana en l'Escola Normal de Tarragona

El Sr. PRESIDENT: El senyor Lloret té la paraula.

El Sr. LLORET: He de dirigir unes paraules que no tenen el caràcter de prec ni de pregunta al senyor Conseller de Cultura, perquè a l'Escola Normal de Tarragona no es té el degut respecte ni en el que fa referència a les coses administratives, ni en el que fa referència a l'ensenyament, a la nostra llengua catalana.

En l'aspecte administratiu, s'ha fet públic i no s'ha desmentit que alguns funcionaris es neguen a acceptar comunicacions verbals i escrites en la nostra llengua. Fan gala aquests funcionaris de què no tenen l'obligació de conèixer la nostra llengua i fins imposen en alguns casos que se'ls parli en castellà perquè puguin entendre-ho. Crec jo que en el moment a què hem arribat, això constitueix un abús intolerable que no hem de consentir un instant més.

Per altra banda, pel que fa referència a una cosa tan sagrada com l'ensenyament, l'ambient de la Normal de Tarragona també n'és contrari i el boicotegen, li posen entrebancs, i no li donen la importància que té ni el respecte que mereix. Fins se li nega l'honor d'ésser considerat entre els altres ensenyaments i se li destinen unes hores impròpies. I es nega a la Secretaria d'aquella Escola Normal l'expedició de paperetes per tal que el dia de demà, en els exàmens que s'hagin de celebrar, es pugui justificar l'aptitud que en l'idioma català cal tenir. I això és ja tan públic i notori a la nostra ciutat que se'n ha fet ressò la premsa i no s'ha desmentit.

Jo no he d'excitar el zel del Conseller de Cultura ni hauria de fer aquest prec aquí, perquè no he de dubtar del catalanisme de tots, i crec que en aquests moments puc comptar amb la representació de tota la Cambra i fins amb la de tot el Govern per a comunicar als meus amics de Tarragona i a l'Ajuntament de Tarragona — que és el que m'ha encarregat que faci aquesta pregunta — que seran defensats els drets del català, tant pel que fa referència als usos de Govern com per l'ensenyament a l'Escola Normal.

He de dir, a més a més, que s'ha portat a tal extrem aquesta desconsideració, segons rumors que corren a Tarragona, que, havent-se assabentat potser del que estava passant, el Conseller de Cultura va trametre, amb caràcter d'Inspector, el professor de català, Pompeu Fabra, i crec que no s'han tingut vers aquest honorable professor

i Inspector de les Normals de Catalunya, en el que fa referència a l'ensenyament de l'idioma català, les consideracions que se li devien.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Cultura.

El Sr. CONSELLER de Cultura: Agraeixo al company, a l'estimat amic Lloret, l'ocasió que em proporciona en aquesta sessió de parlar de l'afer que ell acaba de denunciar.

Després del que ell diu i del que jo sabia, ja per la premsa, ja per informacions que he demanat als amics tarragonins, és una veritat i és una veritat tan greu que indigna i indigna tant, que quan un vol judicar-la s'ha de bridar un xic per a no qualificar-la com se mereix.

Això ve a demostrar una vegada més, i jo vull ara plànyer-me'n una altra vegada, quan lamentable fou la solució que es donà a les Corts de la República espanyola, a la qüestió de l'ensenyament a Catalunya; qüestió de l'ensenyament que és la més viva i la més espiritual de la nostra terra i que aquest Govern i aquesta Cambra i tot Catalunya crec que no ha de parar fins que sigui resolta com el nostre dret i la justícia exigeixen.

Jo, però, he de dir a l'amic Lloret, que directament no tinc dret, gràcies a aquest fet que jo lamentava, d'intervenir directament en la Normal de Tarragona. Sí, però, que vull fer constar aquí pel dret que jo vaig demanar particularment al Ministeri d'Instrucció de Madrid i que em fou concedit, es restablís allà la càtedra de català, magníficament desempaïada, amb gran fervor per la professora que té al seu càrrec l'ensenyament del català a la Normal de Tarragona.

En ésser creades aquestes càtedres de català a les Normals de Catalunya, a petició del Govern de la Generalitat, el Govern de la República no les va dotar, però darrerament s'ha acordat per la Generalitat que ja foren creades a petició de la Generalitat, la Generalitat les gratifiqués, atenent-se a la gratificació que se sol donar a aquesta mena de càtedres acumulades.

Sí, però, que no vull deixar de dir a l'amic Lloret que em faré ressò del que ha demanat aquí, i si no ho hagués demanat també ho hauria fet, perquè me n'havia assabentat, com n'estava, pels diaris i altres denúncies en aquest sentit.

Em faré ressò del que diu al Ministeri de Madrid i estic segur que hi trobaré ressò, perquè allà hi té amics Catalunya que veuen que solament és pel camí de la comprensió i del respecte recíproc que ens mereixem tots, que podrà anar bé la República i Catalunya.

Ho faré sentir allà i em plau dir-ho així aquí. I també desitjaria trobar les paraules més dures que existissin per a, sense esperar la solució, fer arribar el blasme que mereixen aquells professors i funcionaris de la Normal de Tarragona, que, després de viure anys a Catalunya, diuen que no entenen el català. Això em plau que ho sentin ells i que ho senti també el poble, per tal que els ho repeteixi. I deixeu-me afegir que és una cosa que té a veure tant amb el deure com amb l'educació. És un problema de civilitat i d'educació que aquests penyors i aquests funcionaris de l'Estat que viuen a Catalunya sàpiguen el català,

i si no el saben, almenys que l'entenguin. Aquest Govern sempre defensarà aquest dret de la llengua catalana, no solament en les institucions que aquest Govern anirà creant, sinó en les institucions de la República d'Espanya a Catalunya. I estic segur que el problema és tan viu, que el problema és tan greu, que el dia que el Govern fallés — que no fallarà — seria el poble el que donaria a aquests funcionaris i a aquests professors de la Normal de Tarragona — ja sé que n'hi ha de bons, em refereixo, doncs, únicament als que manquen al respecte a la llengua catalana — el que ha de fer un funcionari que viu en una terra i diu que no entén els altres. El millor camí per aquesta mena de funcionaris fóra que se n'anessin a un altre lloc on entenguessin a aquells que tenen l'obligació d'entendre. *(Molt bé.)*

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Lloret.

El Sr. LLORET: Senyors Diputats: Res més que subscriure les paraules que acaba de pronunciar el senyor Conseller de Cultura. Jo em dono per satisfet i se n'adonà la població de Tarragona i se n'adonà, i tot, el poble de Catalunya d'aquestes paraules. Precisament aquest és el concepte que, en sessió de l'Ajuntament de Tarragona, es va explicar fa pocs dies. Si no hi hagués Govern a Catalunya, l'Ajuntament de Tarragona es bastaria per a imposar la sanció que correspon a aquests empleats.

Lectura d'un Projecte de Llei referent a la cooperació a l'homenatge a Francesc Layret

(Un senyor Secretari dóna lectura al següent Decret:)

«Com a President de la Generalitat de Catalunya, a proposta del Conseller Delegat i d'acord amb el Consell,

He resolt: Autoritzar el Conseller Delegat per a presentar al Parlament un Projecte de Llei referent a la cooperació a l'homenatge a Francesc Layret.

Palau de la Generalitat, 20 de maig del 1933. — Francesc Macià *(signat)*. — El Conseller Delegat, Carles Pi i Sunyer *(signat)*».

(L'honorable senyor Conseller Delegat, des de la tribuna, dóna lectura al següent Projecte de Llei:)

AL PARLAMENT DE CATALUNYA

En el període de lluites ideològiques, sempre aspres i sovint cruentes, durant el qual anà desenrotllant-se la consciència col·lectiva catalana, entre els lluitadors que, amb clara visió de l'esdevenidor, juntaren els dos postulats de la llibertat dels homes i la dels pobles, destaca la noble figura de Francesc Layret. Ultra la seua gran vàlua intrínseca, n'aureola el record el fet dolorós del seu sacrifici. Creat darrerament el Comitè Pro-Monument i Institucions Francesc Layret, amb l'objectiu que el seu nom indica, i havent-se adreçat a la Generalitat en demanda que contribueixi a la seva obra, per a donar major relleu i més alta significació a l'acord, el Consell

Executiu desitja que sigui el Parlament de Catalunya el qui reti en aquesta forma sòbria i digna el merescut homenatge a la memòria de Francesc Layret.

Ateses les raons exposades, el Conseller Delegat, d'acord amb el Consell Executiu, té l'honor de sotmetre a la deliberació del Parlament de Catalunya el següent

PROJECTE DE LLEI

Article 1.er En homenatge a la memòria de Francesc Layret, la Generalitat de Catalunya contribuirà amb la quantitat de 25,000 ptes. a la subscripció oberta pel Comitè Pro-Monument i Institucions Francesc Layret.

Article 2.er Es autoritza el Consell Executiu per tal que, quan hagi de fer-se efectiva la quantitat votada, l'apliqui amb càrrec a la partida o partides més adients del Pressupost vigent.

Barcelona, 20 de maig del 1933. — El Conseller Delegat, Carles Pi i Sunyer.»

El Sr. PRESIDENT: El Projecte passarà a la Comissió.

Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió especial sobre el Projecte de Llei relatiu a la resolució dels conflictes derivats dels contractes de conreu

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Riera, per la Comissió.

El Sr. RIERA: Senyors Diputats: Vaig a contestar de la manera millor que jo pugui als arguments que a favor del vot particular de la Minoria de Lliga Catalana ahir va exposar molt brillantment el senyor Tries de Bes. Però abans d'entrar en el fons de la meua argumentació, sento que no es trobi aquí, en aquest saló, el senyor Vidal i Guardiola, per a dir que el modest discurs que ara vaig a fer, no és un discurs rescalfat, no és un discurs que hagi d'ésser dictat, sinó que és un discurs amb el qual, amb la meua modèstia i en nom de la Comissió, procuraré de la millor manera que pugui rebatre tots aquells arguments que el senyor Tries de Bes va exposar en la sessió d'ahir.

El senyor Tries de Bes, amb una argumentació més aviat d'ordre jurídic que no pas pràctic, semblava que volia donar dos aspectes a la defensa del seu vot particular; semblava també que el seu discurs — una part del qual jo deixaré de contestar — estava en certa manera enfocat a combatre el Projecte que després hem de fer respecte als contractes de conreu. Respecte d'aquesta segona part que jo indicava, no estranyi el senyor Tries de Bes que jo no trobi, per part meua, una resposta adequada.

Aquí la Comissió ha presentat un Projecte que fa referència als conflictes que hi ha hagut anteriors a la data present, i amb el meu parlament em limitaré solament a defensar el Projecte que presenta la Comissió de majoria i a contestar de la manera que jo més bé sàpiga als arguments aduïts en la sessió d'ahir pel senyor Tries de Bes.

El senyor Tries de Bes, amb el seu discurs,

semblava que volia demostrar a la Cambra que no hi havia hagut conflictes, però al final va també confessar a la Cambra que hi havia hagut conflictes. Potser no fóra qüestió de gran discussió amb el senyor Tries de Bes sobre si efectivament vol ell que consti que hi va haver conflictes o que consti que no n'hi va haver; però sí que hi ha un fet, i aquest fet és innegable tant pel senyor Tries de Bes com per tots nosaltres, de què varen presentar-se una infinitat de mils de demandes de revisió, que ja s'ha dit prou vegades el nombre; i si en aquestes demandes de revisió el senyor Tries de Bes té un gran interès en dir que no hi va haver conflicte, no hi trobaria jo gaires inconvenients en donar-li la raó encara que jo no comparteixi aquest criteri; però sí que nosaltres sabem d'una manera clara i terminant que va existir el conflicte. El conflicte va existir. El conflicte va existir, va tenir molts aspectes segons l'època en què es va produir. Va tenir aspectes com detenció de pagesos, vagues generals, entrevistes amb l'honorable President de la Generalitat de Catalunya, entrevistes prop del Govern de Madrid per la meua modesta mediació; amb representants de l'Institut de Sant Isidre, etc. Si després de totes aquestes entrevistes, d'aquestes vagues i d'aquestes detencions i d'uns ferits que hi va haver... si el senyor Tries de Bes creu que això no és conflicte, ens haurà de dir el senyor Tries de Bes què entén per conflicte.

Origen d'aquest problema: ¿Com va venir i com es va desenrotllar aquest problema? Naturalment, els senyors de la Lliga Catalana, en el discurs que va fer ahir el senyor Tries de Bes, van procurar ben bé de no fer esment de l'estament que ells, si no representen d'una manera directe, representen d'una manera clara indirectament, que és l'estament dels propietaris.

Ho va procurar fer-ho d'aquesta manera com ara fan en les seves assemblees els propietaris, perquè aquí sembla que darrera aquesta manera **de defensar els propietaris** s'hi excusa tot aquell contacte directe que tenen amb els mateixos; però jo diria als senyors de la Lliga que quan s'aixequen aquí a parlar ells faran el que voldran, però amb seguretat que encara que no ho diuen, **nosaltres els d'aquests bancs** sabem tots que quan s'aixeca un representant d'aquests (*Assenyala als bancs de Lliga Catalana.*) és el representant autèntic dels propietaris i de l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre. Quan s'aixeca algú de nosaltres a parlar també els senyors de la Lliga s'han de fer el mateix criteri i el mateix càrrec; quan s'aixeca un representant nostre i amb seguretat també d'aquells (*Assenyala als bancs de la Minoria d'Unió Socialista.*) hi heu de veure sempre un representant dels conreadors, dels obrers, de tots els homes que treballen la terra; així no ens enganyarem.

L'origen del conflicte aquí s'ha explicat ben explicat per companys que seuen en aquests bancs i després per representants del Govern. Aquí els elements propietaris sempre han tingut un gran interès en dir que a Catalunya es vivia amb pau i tranquil·litat, i en una harmonia perfecta entre els obrers del camp i els propietaris. És clar que aquí també s'ha dit i s'ha explicat per diferents

Diputats i aquest Diputat, cadascú segons els bancs i els rengles polítics on milita, el per què defensava la teoria i la tesi de què els propietaris vivien en perfecta harmonia i demostrant la part contrària que això no era altra cosa que una submissió. Nosaltres opinem això darrer; nosaltres opinem que era una submissió i aquesta submissió, si l'analitzem, la trobarem d'una manera clara i perfecta; si aquesta submissió l'analitzem veureu tots vosaltres com a les diferents lluites que hi havia al país, els pobles rurals donaven un contingent en tots els ordres polítics a les dretes i aquesta submissió hi era perquè no havia arribat encara als pobles rurals, per la nefasta monarquia, per la Dictadura que varen sofrir aquests mateixos pobles, per aquell caciquisme tan directe, aquell desvetllament que era necessari per a col·locar els obrers del camp en igualtat de condicions amb els de la ciutat. Però, amics, n'hi hagué prou amb què una organització rabassaire i d'altres treballadors del camp de Catalunya quan en els temps ominosos de la Dictadura els polítics i principalment els de la dreta no es movien de la ciutat, perquè aquests polítics acostumaven d'anar al camp només en període d'eleccions, va fer que uns quants homes — i quin bé no ha fet a la República el President d'aquesta Cambra, el senyor Lluís Companys! — n'hi hagué prou que uns quants homes festa per festa, durant set anys consecutius, anéssim per aquestes encontrades de Catalunya a desvetllar l'esperit civil dels pagesos. El triomf de la República en el 12 d'abril ja vàreu veure tots vosaltres que no va consistir tan solament en el triomf dels republicans de la ciutat, sinó que per aquelles campanyes que havíem fet nosaltres de redreçament en tots els ordres i en tots els aspectes de l'esperit cívic i catalanista, vàrem fer que en aquells pobles que estaven adormits, en les eleccions del 12 d'abril triomfaren també les esquerres republicanes al mateix temps que a la ciutat i vàrem derrocar tots junts la monarquia que tant ens pesava al damunt. Aquesta és la feina que nosaltres fèiem i amb aquesta feina explicàvem nosaltres als pagesos quina era la seva submissió, submissió de contractes ignominiosos i els explicàvem que era necessari que es legislés d'una manera més eficient a favor d'ells. I anant ja a l'estat present — després explicaré les causes del conflicte —, jo recordo que el senyor Abadal ens deia en el seu primer discurs referint-se a negligències no intencionades que hi hagués pogut haver en la Comissió, ens deia dirigint-se a aquests bancs: «¿És que vosaltres heu promès alguna cosa als rabassaires?» Jo he de dir als bancs de la Minoria de Lliga Catalana: Sí. Els vàrem prometre que si triomfava l'Esquerra Republicana de Catalunya resol·dríem aquest problema d'aquests contractes tan ominosos, i aquí estem. Vàrem triomfar i anem a resoldre aquest problema perquè els vots ens hi han portat i Catalunya ho vol.

El conflicte va tenir a Catalunya aquests caires que jo suara us estava explicant; aquest conflicte que hi va haver a Catalunya va ésser produït per una sèrie de Decrets de confusió. Ah, senyors Diputats! Aquests Decrets no varen fer altra cosa que crear la confusió en el mateix camp on en moments

determinats arribaven unes collites darrera les altres i aquesta confusió s'anava agreujant, i a aquesta mateixa confusió hi tenia també part el Govern de Madrid, que ens deia que podíem anar novament a noves revisions. Els Decrets, en el seu fons i esperit, tots tenien la mateixa tendència; tenien la tendència d'anar a la demanda de revisió no tan solament en aquells que pagaven amb diner, sinó aquells que pagaven a part de fruit. Però com que un Decret deia que les demandes de revisió tan solament serien acceptades en cas que no hagués sofert augment la renda des de l'any 14, venien els Jutges especials i en bloc, no tan solament no acceptaven la demanda, no tan solament fallaven la demanda, sinó que no les acceptaven. Per què? Perquè el primer que feia un Jutge, quan anaven els rabassaires al Jutge especial, era dir-nos: «Quant pagava vostè l'any 14?» Jo contestava: «El terç». «¿Quant paga ara?» «El terç». «No hi ha cas; ja es pot retirar.» Aleshores fou quant nosaltres vàrem dir que tots aquells que paguessin a part de fruit no anessin més als Jutjats perquè ja sabíem quina era la sentència.

I jo dic: a tots els que havien sofert augment de renda que pagaven en metàl·lic se'ls hi va fer una rebaixa equitativament d'un cinc a un set per cent segons l'augment que havien sofert des de l'any 14, i els que pagaven de la mateixa manera ara que abans de l'any 14 a parts de fruits, no se'ls hi va fer rebaixa de cap mena. I jo pregunto i dic: ¿Qui és el que podrà demostrar en contrari que les parts que es lliuren no han sofert un augment per part d'aquella renda que es paga, pel que valen de més els fruits? ¿Qui és el que demostrarà que la producció d'aquells fruits no és equivalent gairebé al doble des de l'any 14 respecte l'any present?

I jo dic: ¿No és una injustícia que tinguessin rebaixa, migrada si voleu, però que tinguessin rebaixa, tots aquells que pagaven en diners, i que no tinguessin rebaixa els que pagaven en parts de fruit? Aquí pot ésser on radica el conflicte, i en prova d'això és que gairebé tots els que pagaven en arrendament i se'ls va estimar la demanda de revisió, aquests no han tingut nou conflicte i han anat pagant segons el veredict del Jutge especial, i els que pagaven a parts de fruits continuen amb el conflicte de la mateixa manera.

¿Quantes gestions es varen fer per a tot això? Jo apellaré en aquest saló, en aquesta Cambra, al testimoni de l'amic senyor Serra i Moret, i apellaré al testimoni de l'amic Serra i Moret, perquè ell fou un dels presents en les gestions que s'arribaren a fer per arranjar el conflicte en el moment que s'havia d'arranjar. En primer lloc, abans d'arribar a les diverses entrevistes que en nom de la Unió de Rabassaires vaig tenir amb el Govern de Madrid per a veure si podíem anar a un arranjamant del conflicte, hi hagueren també unes entrevistes entre el President de l'Institut de Sant Isidre, senyor Santiago de Riva i jo, amb el President de la Generalitat de Catalunya. En aquelles entrevistes que tinguèrem, s'arribà al convençiment d'una manera clara, per pròpia confessió del mateix President de l'Institut de Sant Isidre, de què hi havien contractes onerosos i de què el que s'havia d'anar a fer, quan menys, era anar a la solució, a l'arranjament d'aquells contractes onerosos, d'acord els rabassaires amb l'Institut de Sant Isidre. Però no va passar així. Va passar que

no tan solament no hi hagué després una contestació per part del President de l'Institut de Sant Isidre, sinó que el senyor President de la Generalitat de Catalunya i el Conseller de Cultura que és aquí present, saben que vaig fer un viatge en el moment del vostre repòs, per a veure si podíem anar a un arranjamant amb l'Institut de Sant Isidre, i el President de la Generalitat de Catalunya va enviar un comunicat oficialment al President de l'Institut de Sant Isidre. En l'hora de la reunió dels propietaris de l'Institut de Sant Isidre, aquests es varen posar a cridar i a xiular, dient que no s'havia de llegir aquell comunicat del President de la Generalitat de Catalunya.

Fixeu-vos, senyors Diputats, que per part nostra hi han hagut ganes d'anar a l'arranjament d'aquest conflicte. Ah, amics!, en aquells moments, potser enardits, es veia que els Jutges havien fallat les demandes de revisió de tots aquells que pagaven a parts de fruits als propietaris i es va creure, d'una manera legítima, que els rabassaires que pagaven les parts de fruits haurien de tornar tot allò que deien que no se'ls havia pagat. Però hi hagueren altres Jutges que entenent o donant un criteri diferent als mateixos Decrets sobre els que pagaven a part de fruits, hi hagueren Jutges especials pel mateix assumpte, que acceptaren les demandes de revisió. Digueu-me si això no és el veritable confusióisme jurídic. I va passar que aquells als quals s'acceptava les demandes de revisió, acollint-se a un altre Decret, feien el dipòsit del 50 per 100. Es va agreujar això de tal manera, que aleshores el Govern de la República va creure necessari veure de poder anar a una concòrdia dels estaments obrers, els estaments rabassaires i demés treballadors amb l'Institut de Sant Isidre. I aquí és allà on us podria parlar més bé que jo, perquè sembla que jo sigui part integrant d'un estament, on us podria parlar més bé que jo, el senyor Serra i Moret, que, demanats pels propietaris amb insistència, i no per mi, va acudir a aquelles reunions, i és sobre aquest punt que sap el senyor Serra i Moret el que jo, davant del Ministre d'Hisenda i davant del Ministre d'Agricultura, junt amb els representants de l'Institut de Sant Isidre i la Cambra Agrícola del Penedès, de propietaris; sap el senyor Serra i Moret, fins a quin punt estava disposada la Unió de Rabassaires a anar a aquest arranjamant. Tingueren dues sessions de llarga discussió, i en aquestes sessions jo vaig demostrar una gran fe en la concòrdia per a anar a la solució d'aquest conflicte. Quan ja hi havia un moment en què semblava que hom havia arribat a l'arranjament, per uns modestos interessos de la part que abonen a tots els que adoben amb sofre i sulfats, fou causa de què no s'arribés a una conclusió.

Però, senyors Diputats, el cas és encara més greu. Es varen acabar aquelles entrevistes i aleshores el senyor Ministre d'Agricultura, vingut expressament a Barcelona, va cridar novament els dos estaments, l'estament dels rabassaires i l'estament de l'Institut de Sant Isidre, al Govern civil de Barcelona. Allà, el senyor Ministre va dir als representants de l'Institut de Sant Isidre si estaven disposats a aquelles reunions o conferències per a arribar a l'arranjament i si estaven disposats a acceptar, com a President, el senyor Serra i Moret. Els senyors propietaris varen dir que sí, reservant-me jo, en re-

presentació de la Unió de Rabassaires, el dret de consultar-ho amb els delegats d'aquella organització. Però, què va passar? Va passar que el senyor Ministre va telefonar al senyor Serra i Moret davant dels propietaris i el senyor Serra i Moret, potser més per un deure de cortesia i per arribar a arranjar aquell conflicte, va accedir al prec del senyor Ministre dient que acceptava. Però en el dia següent, o al cap de dos dies, quan ells l'havien sol·licitat i l'havien acceptat, els propietaris deien que no acceptaven el senyor Serra i Moret en representació del Ministre d'Agricultura, i que si per cas el senyor Serra i Moret assistia a aquelles reunions havia de fer-ho en qualitat de rabassaire.

Fixeu-vos, senyors Diputats, de quina manera foren portades aquestes gestions i fixeu-vos si per part nostra hi hagué en tots aquells moments del conflicte interès en arribar a l'arranjament del conflicte.

I passaren altres coses. En els moments aguts del conflicte es cremaren àdhuc algunes garbes. Jo podria llegir — i si voleu ho llegiré en el transcurs del debat — que aquelles garbes varen ésser cremades pel propietari, per a poder demostrar a la força pública i al Govern que nosaltres érem uns elements perturbadors i incendiàries. I fixeu-vos també en la manera com es portà l'organització del conflicte, que en tot el conflicte no es va trobar ni un ganivet, ni una arma a cap pagès; no hi hagué en tot el conflicte ni un insult; ni a la força armada ni a les autoritats civils. Aquesta és la demostració, senyors Diputats de fins on arribà la nostra bona intenció per anar a la solució d'aquells conflictes.

Ahir, el senyor Tries de Bes ens llegí aquí un comunicat cridant a la concòrdia del senyor President de la Generalitat de Catalunya; però el senyor Tries de Bes no ens va dir la data del comunicat.

El Sr. TRIES DE BES: Si; el 15 de setembre.

El Sr. RIERA: Molt bé, el dia 15 de setembre de l'any 1931; però em sembla que al DIARI DE SESSIONS no consta el dia 15 de setembre.

El Sr. TRIES DE BES: Si em permet, senyor Riera; quan els taquígrafs veuen que els senyors Diputats llegeixen una cosa, demanen després el text que s'ha llegit, i allí la data hi era.

El Sr. RIERA: És igual. Però, ¿no sap el senyor Tries de Bes que quan el senyor President va fer aquelles manifestacions, era en l'inici del conflicte, i no hi havia hagut ni el pacte de la Generalitat? I sap també el senyor Tries de Bes, que, després d'aquelles manifestacions del 15 de setembre, en seguiren d'altres del mateix President de la Generalitat de Catalunya, condemnant d'una manera enèrgica els propietaris, per ésser ells els promotors o, quan menys, ells els que no estaven disposats a arranjar el conflicte.

Aquí, senyors Diputats, s'ha volgut dir per part dels bancs d'aquí enfront (*Assenyala la Minoria de Lliga Catalana*.) que la Comissió estava dividida amb el Govern, o que no hi havia aquella conformitat. És clar, senyors Diputats, que no sóc jo qui ha de contestar, que ja han trobat la resposta adequada les VV. SS. per part del Conseller de Justícia i Dret i del senyor Conseller Delegat. Si la Comissió hagués arribat un moment que no hagués estat d'acord amb el Govern, solament hi havia dos camins: o dimitir la Comis-

sió, o dimitir el Govern. No ha passat una cosa ni una altra, i la majoria de la Comissió, perquè quedi ben clar, no ha fet res en el si de la mateixa que no hagi consultat el Govern. El Govern, la Comissió i la Majoria estem compenetrats i estem tots d'acord. De manera que quedi això ben clar, perquè no s'aixequin novament a cada intervenció els senyors Diputats de Lliga Catalana a dir que no hi ha un mateix criteri entre Comissió i Govern, i Govern i Comissió. Jo els demanaria que això quedés ja solventat, perquè no ha existit mai ni l'inici de la separació.

Ara, senyors Diputats, ¿l'arranjament d'aquest conflicte? Solució per a anar a l'arranjament d'aquest conflicte? Els senyors de Lliga Catalana han presentat un vot particular que no és solució. Han presentat un vot particular que diu que tot quedi en la mateixa manera que està. Semblava que la Minoria de Lliga Catalana, quan menys, havia de donar en el seu vot particular la solució del conflicte.

Solució que hi donem nosaltres? Nosaltres la solució que hi donem, potser, si es parla amb sinceritat, potser nosaltres hi donem una solució que no és igualatòria, i potser hi donem una solució que, si miréssim d'una manera profunda, de la manera que s'ha anat desenrotllant el conflicte, amb el dipòsit que varen fer els rabassaires segons l'amillarament, i que els propietaris han retirat, si potser miréssim en tot allò que els propietaris no han abonat, ni adobs, ni soffres, ni sulfats, perquè als pagesos ja ens tenen per rebels i ja ens tracten d'una manera com a gent anàrquica; si potser ho miréssim, potser la proposta que presenta la Comissió de Majoria no respon prou encara a les necessitats d'anar a aquest arranjament. Però la Majoria de la Comissió, senyors Diputats, com que tenim un interès per a anar a la solució del conflicte, d'acord amb el Govern i amb la mateixa Majoria, ens deixem de totes aquestes coses, i nosaltres diem: Solucionem aquest conflicte d'una manera clara i radical, que no se'n parli més, i darrera d'aquesta solució anem també tot seguit, la mateixa Comissió i el mateix Govern, a presentar el Projecte de Llei nou que ha de regular tots els contractes de la terra a Catalunya.

Jo, doncs, senyors Diputats, no sé si amb aquests arguments fets per part meua, amb tota la modèstia i amb la inexperiència parlamentària que tinc encara, no sé si hauré presentat de la manera que calia aquest problema viu que ara anem a acabar a la Cambra, però sí que dic que nosaltres ens interessa resoldre aquest problema, i ens interessa resoldre'l pel confusionisme que hi ha en aquests moments creat a Catalunya. Perquè en aquests mateixos moments ja comencen els senyors propietaris a parlar de fe republicana; en aquests mateixos moments totes aquestes organitzacions de dretes, inclús sembla que vulguin tenir la patent d'ésser aquells que han d'ésser els sostenidors d'aquest estat de República i d'Autonomia a Catalunya.

Jo dic, senyors Diputats, que si nosaltres sabem resoldre el problema agrari de cara al poble, Catalunya ens restarà agraïda i Catalunya respondrà amb el mateix sentit liberal que va respondre

en les darreres eleccions. Per tant, en nom de la Comissió jo he de dir al senyor Tries de Bes, com a signant del vot particular, que aquesta Comissió no pot acceptar el vot particular de la Minoria de Lliga Catalana. Res més. (*Molt bé, en la Majoria.*)

El Sr. TRIES DE BES: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Es suspèn cinc minuts aquesta discussió per a procedir-se a la votació definitiva de la Llei creant l'Institut contra l'Atur forçós.

Votació definitiva de la Llei creant l'Institut contra l'Atur forçós

(*En votació ordinària, resta aprovada la Llei creant l'Institut contra l'Atur forçós.*)

El Sr. ABADAL: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Abadal.

El Sr. ABADAL: Únicament per a fer constar que, encara que nosaltres no ens oposem a aquesta votació i aprovació, salvem totes aquelles observacions que hem vingut fent fins ara.

El Sr. PRESIDENT: Sí, naturalment. Totes les observacions que consten al DIARI DE SESSIONS, naturalment que salven el criteri del vot de la Minoria de Lliga Catalana; però s'aprova per unanimitat, en votació ordinària, la Llei creant l'Institut contra l'Atur forçós.

Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió especial sobre el Projecte de Llei relatiu a la resolució dels conflictes derivats dels contractes de conreu

El Sr. PRESIDENT: Havia demanat la paraula el senyor Serra i Moret, per al·lusions. Segurament el senyor Tries de Bes no tindrà inconvenient en què el senyor Serra i Moret faci ús de la paraula. Té la paraula el senyor Serra i Moret.

El Sr. SERRA I MORET: Senyors Diputats: Encara que no se m'hagin fet moltes al·lusions en el curs d'aquest debat relatiu al vot particular presentat pels senyors Diputats de la Minoria de Lliga Catalana, jo hauria de prendre part en el debat per a dir quina és la nostra posició i quin és el nostre judici respecte aquest vot particular. Així, en nom de la Minoria d'Unió Socialista, diré quin és el nostre parer respecte aquest vot particular presentat per la Minoria de Lliga Catalana.

En aquest vot particular es sosté el criteri que sembla ésser el més sòlid i el més lògic: El d'obediència a les Lleis, el d'obediència a les sentències judicials i d'atacament a tot allò regulat i estatut. És evident que aquesta posició sempre sembla la més lògica, la més legal i àdhuc la més sana. No obstant, per aquest camí els senyors Diputats de la Minoria de Lliga Catalana, convindran amb mi en què el món no avançaria ni un sol pas; si sempre ens haguéssim d'atendre a les Lleis, a les sentències i a les regulacions establertes, nosaltres ens trobaríem en què no es podria

ja legislar res de nou, perquè tot estava legislat i tot estava previst; i tot estava previst en la forma i segons el gust dels que havien governat fins avui. I com que els canvis de situació i els canvis de Poder signifiquen canvis profunds en els costums i en les Lleis, ve un dia que aquestes Lleis s'han de modificar, perquè moltes vegades, com en el cas present, ja estan de fet subvertides les Lleis. Reivindicar, doncs, el dret institut en aquest cas, és aferrar-se a una idea que els senyors Diputats de la Minoria de Lliga Catalana saben perfectament que no pot ja prosperar.

Parlar del compliment de les Lleis, de les Lleis antigues i de les sentències arbitrals, quan tot el dret està subvertit, és realment una prova-tura sols de manifestar un estat d'opinió, que és natural que resideixi en els senyors Diputats de Lliga Catalana, per la raó de què aquests no poden sentir ni anhels de renovació ni de revolució com les que sentim i les que cobegem tots nosaltres. Vol dir això, doncs, que nosaltres no podem subscriure aquest vot particular; no podem votar-lo. Però aquest vot particular va ésser defensat ahir — molt brillantment per cert —, pel senyor Tries de Bes; i aquest senyor Diputat, en el transcurs del seu discurs va fer una al·lusió a la meua modesta persona que he de recollir, com també he de recollir les al·lusions que acaba de fer-me el senyor Riera.

Retreia en el seu discurs d'ahir el senyor Tries de Bes unes paraules meves pronunciades en el Parlament espanyol, com si fossin un testimoni a favor de la seva tesi, i jo crec que, ben meditates, aquestes paraules no poden presentar-se, no poden ésser un testimoni a favor de la seva tesi, ni un argument a favor de la seva posició. I si el senyor Tries de Bes subscriu aquestes paraules meves, cosa que dubto, estariem perfectament d'acord, perquè he de ratificar-me en absolut en el que vaig dir en el Congrés de Madrid, quan en una de les moltes intervencions que vaig tenir en la discussió del Projecte de Reforma Agrària, jo deia que els conflictes a Catalunya no existeixen en la forma en què existeixen en altres pobles d'Espanya o en altres regions d'Espanya. En això, sí que hem d'estar tots d'acord.

El problema a Catalunya, en aquest aspecte, no és un problema fonamental com en altres pobles d'Espanya o en algun d'ells. Allà, com tots sabem, existeixen, existeixen encara desgraciadament, perquè l'aplicació de la reforma agrària no va amb la rapidesa que tots desitjaríem; existeixen encara alguns pobles típics de «señorío»; existeix una servitud de la qual a Catalunya no se'n té idea; i existeix tot un problema d'un abast econòmic i jurídic que Catalunya ho ha resolt fa ja uns quants segles. Però és que aquell estat d'endarreriment de molts pobles d'Espanya no vol pas dir que nosaltres hàgim viscut sempre en termes de gran felicitat; no vol dir, tampoc, que aquí no existeixin problemes més o menys fonamentals. El que vol dir és que els problemes són diferents; i que quan es discutia el Projecte de Reforma Agrària bastava, com jo vaig indicar i com així es va fer, que es consignés només en ell el dret de redempció del que nosaltres considerem una emfiteusi; el dret de redempció d'aquell treball posat pels treballadors de la terra en un terra improductiva o erma, que és l'únic valor social i econòmic que té

aquella terra i que podria reivindicar-se a favor del rabassaire o cultivador, el dret de propietat d'aquella terra, perquè en realitat era ell el legítim propietari.

(*Entra a la Cambra el senyor Conseller de Sanitat i Assistència Social.*)

Això, que consta en la Llei de Reforma Agrària, venia recolzat pels arguments d'aquell discurs meu, que no són solament les paraules que retreia el senyor Tries de Bes. L'efecte aquell es va aconseguir; en la Llei de Reforma Agrària hi ha la part substantiva que pot afectar-nos a nosaltres respecte als problemes del nostre camp; però aleshores deia, i avui em ratifico, que les nostres qüestions no són de reforma agrària, que no són de reforma agrària tal com entenem per reforma agrària els que més o menys a bastament ens hem assabentat d'aquestes qüestions arreu del món, els que hem observat el que passa en els pobles on ha calgut canviar tot el règim de la terra, de distribució de la propietat de la terra.

A Catalunya aquest problema fonamental no existeix. Existeixen problemes de Dret civil, problemes d'interpretació de contracte, problemes d'humanització d'aquests contractes i, sobretot, problemes de justícia, als quals s'ha d'atendre urgentment i els quals han estat plantejats en els seus començos d'una manera correcta i d'una manera legal. I dic això, perquè molt abans de què les coses es plantejessin en termes de violència, havia observat jo i molt de prop, les campanyes que es feien per part de la Unió de Rabassaires; com a espectador havia seguit algun dels seus mítings i havia assistit a algun dels seus actes de propaganda, i he de declarar que mai havia sentit en aquests mítings, que mai havia sentit en aquests actes, res que no encaixés dintre de les Lleis, i no solament dintre de les Lleis, sinó dintre dels termes de civilitat a què tots hem d'atendre'ns.

Les coses s'han enverinat i s'han enverinat des d'aquelles paraules que jo vaig pronunciar al Parlament de Madrid, per moltes raons, i per la concorrència de molts fets extraordinaris. Alguns d'ells els ha mencionat aquí molt bé el senyor Riera. En efecte; requerit jo pels propietaris, en part pel càrrec que ocupava a la Generalitat i en part pels Ministres catalans de la República espanyola, vaig intervenir llargament en l'intent de solucionar aquest conflicte, i el senyor Riera ho ha dit, i ha dit la veritat. L'esperit de transigència, les ganes d'arranjar-ho, el bon desig d'arribar a bon terme, jo he de confessar-ho aquí, el vaig veure en la part dels rabassaires. Sempre que arribàvem a termes de concòrdia, sempre que arribàvem a punt de fer un arranjamment, es trencava i es trencava no per culpa dels rabassaires, sinó per culpa dels propietaris.

Ha dit molt bé el senyor Riera que per dues vegades a Madrid després de llargues entrevistes havíem arribat a punts d'arranjament, fins i tot una vegada havíem arribat a l'arranjament i després es demanà mitja hora de reflexió i varen desdir-se del que ja en principi s'havia convingut.

Jo sé que els propietaris havien de fer algun sacrifici, però sé també que n'havien de fer molts els rabassaires per tal d'arribar a conclusions i a solucions, i que, fins i tot potser n'havien de fer més els rabassaires que els propietaris, i que els rabassaires llavors i potser després no tenien cap intenció

de sortir-se'n de la Llei ni de deixar de respectar els contractes, almenys aquestes eren les seves manifestacions i en la pràctica ho manifestaren constantment.

Jo sé, naturalment, que els propietaris havien de transigir. ¿És que podia arribar-se a cap mena de solució si els propietaris no transigien? ¿És que la raó que poguessin allegar els rabassaires i els conreadors de la terra no venia de lluny i no portaven un període llarg de sacrificis i havien de cedir, naturalment, molt més que els altres?

Indubtablement que si no s'arribà a termes d'acord fou cada vegada per culpa dels propietaris i fins he de dir que no pas per culpa de tots els propietaris, sinó per culpa d'alguns dels propietaris.

Hi havia gent políticament interessada en què aquest conflicte no s'arrangés. Hi havia gent interessada en què fracassessin les gestions de la Generalitat, en què fracassessin les gestions del Govern de la República, i la dels Ministres catalans, que perderen moltes hores i moltes nits per arribar a l'arranjament d'aquestes qüestions i sempre es mostrà la mateixa intransigència i no s'arribà a termes d'arranjament per culpa dels propietaris; i ho dic sentint-ho molt, perquè si abans d'ara no havia dit aquestes paraules, perquè potser no havien vingut a to, era sobretot per a evitar que els propietaris poguessin creure que jo guardava algun ressentiment pel que ha explicat aquí el senyor Riera, mancant-hi encara algun detall.

Jo no conservo d'aquell fet cap mena de ressentiment. Els propietaris digueren que no acceptaven la meua presidència d'aquella Comissió, sinó formant part jo de la representació de rabassaires, amb la qual res em lligava, i era una coacció capciosa el voler decidir una qüestió com aquesta, classificant-me a mi com a rabassaire, quan jo no tenia cap tracte amb la Unió de Rabassaires, ni tenien perquè classificar-me a mi, tota vegada que la meua intervenció no era altra que la delegada del Ministre d'Agricultura, que ja havia consultat prèviament les dues parts i havien donat llur assentiment, per tal que presidís aquella Comissió arbitral en l'arranjament del conflicte.

No els hi servo cap ressentiment, perquè tots sabem que en aquests càrrecs i en aquestes comissions no hi podem anar a buscar glòria ni profit i que quan no ens accepten ens fan un gran favor, siguin els que siguin els que ens rebutgin.

És, doncs, sentint-ho molt, que jo he de dir que les coses tenen la seva història i el seu fonament. No desitjaria jo justificar-ho, car no està en el meu temperament ni en les meves idees el mantenir mai cap acte de violència, ni cap acte contra la Llei, ni fins contra el compliment dels contractes; però fixeuvos bé que hi ha coses que vénen pels seus passos comptats. Hi ha gent que fa anys que està descontenta, que no troba ajut ni empar enlloc, que cerca en tots els organismes de poder alguna protecció per a recolzar les seves reivindicacions, que enlloc troba ajut ni empar, i que ve un moment en què les Lleis donen una major expansió, en què aquests homes troben els camins més expedit i troben també la manera de no complir el contracte, i després de molts actes i de molts sofriments, i d'una lluita històrica, no diré que sigui ni just ni justificable, però sí diré que és perfectament explicable

que molta gent no hagi complert els contractes. Ara, que davant d'aquest fet nosaltres hem d'adoptar, jo crec, totes les precaucions, perquè el fet d'haver existit una subversió, per molt explicable i fins per molt raonable que aquesta sigui, nosaltres no podem deduir-ne matèries jurídiques, ni podem explicar l'incompliment dels contractes, perquè com no ha estat una cosa espontània ni una cosa capciosa ni sortida de l'atzar, com deia molt bé el senyor Riera, sinó que hi han hagut Jutjats on s'han rebutjat per sèries totes les demandes de revisió sense examinar-les i en altres s'han fet també seriades les acceptacions o el rebut de totes les demandes, no es pot fer la classificació com s'ha dit bé, entre els que pagaven l'arrendament en diner o els que pagaven a parts, i els que pagaven a parts han vist com les seves demandes de revisió no han estat acceptades pels Tribunals ni pels Jutjats corresponents. ¿I és que no podien ésser injustes les parts que pagaven alguns d'aquests rabassaires, o masovers, o conreadors de la terra? ¿És que pel fet de pagar a parts s'havia d'admetre la justícia del contracte i la inviolabilitat del mateix? ¿És que un contracte a parts, perquè representa jurídicament una societat, s'havia d'admetre que no hi cabia la revisió?

Ni als pagesos ni a mi no se'ns poden dir aquestes coses, perquè el fet de pagar a parts o el fet de pagar en diners l'arrendament, no implica cap estat de justícia ni el contrari. Implica una fórmula de pagament d'una cosa que com tots sabem no ha estat mai una societat, sinó el pagament d'un dret de treball i no ha representat en cap temps fins avui, cap mena de societat comercial ni mercantil d'explotació de la terra.

Va molt bé, per a dir-ho en termes jurídics, que això és una societat; però no hem vist tipus de societat com aquesta en cap Codi de comerç ni en cap Codi civil de la terra, perquè la supeditació del primer i del manament i del domini de l'altre no se'n pot constituir mai una societat ni mercantil ni d'explotació de res, sinó de l'explotació d'un home per un altre home, que és l'única societat que ha existit. I si ens aferréssim a aquests termes jurídics i volguéssim sostenir només que les coses ja estan bé i que hem d'anar, dintre del joc que permeten les Lleis, a la modificació d'aquests contractes, perquè ells es modifiquen automàticament quan les relacions econòmiques varien; és a dir, quan hi ha molta demanda de terra, naturalment que la terra augmenta de preu i els contractes són més gravosos pels conreadors, i quan hi ha sobra de terra, la manca de braços, aleshores és a l'inversa: són els treballadors els que poden exigir les condicions als propietaris si volen que els treballin la terra. Dintre d'aquest sistema autènticament liberal nosaltres podríem reduir totes les nostres qüestions a una simple llibertat de contractació, que és al cap d'avall l'ideal de la societat burgesa i la base permanent de totes les Lleis, d'aquestes Lleis que nosaltres no podem respectar i que hem continuament de treballar perquè es modifiquin, perquè tota la llibertat de comerç i de contractació va sempre, d'una manera fatal i inexorable, en contra del desvalgut, en contra de l'impotent, en contra del treballador, en una paraula.

Nosaltres voldríem que anés molt més enllà el

Projecte de la Comissió. Ho hem dit i ho repetim, i no ho diem perquè sí, ni ho diem per a agafar una posició més elegant que la vostra; ho diem perquè ho creiem així, perquè creiem senzillament que si — com deia el senyor Conseller de Justícia i Dret — s'ha trencat un vas, s'ha vessat el líquid i nosaltres no podem recollir-lo, creiem que és precisament una bona ocasió, si aquest fet ha ocorregut, per a fer feina nova i fer feina bona i que no hauríem de recular davant de cap perspectiva, sobretot perquè si el problema no és molt agut i si ha fet senyal que tenia causes íntimes que ens portaven a nosaltres a resolucions més fermes, i si el problema és artificial i no existeix, aleshores ja està bé aquest vot particular de la Lliga, en el qual es respecten les Lleis existents, els pactes convinguts i les resolucions del Jutjat. S'ha d'anar a una cosa o s'ha d'anar a una altra; no es pot ésser tímid, perquè de la timidesa no en surt res, només que la híbridesa; no es pot ésser tímid en aquestes matèries, i, com us deia l'altre dia, cal generalitzar, cal portar a la consciència d'aquells que encara no s'han rebel·lat; la possibilitat de què ells poden també i han de tenir tots els beneficis dintre del règim present. I aquest règim present — tingueu-ho ben en compte — és el contingut de moltes coses que poden tenir substància o poden no tenir-la i que la tindran segons si nosaltres la hi posem o no la hi posem. Dir, per exemple, que el nou règim ha de fer la felicitat dels ciutadans de Catalunya i d'Espanya, és dir una perfecta vacuïtat, si darrera d'això no hi ha els fets nostres i sobretot els vostres, que, com a Majoria, teniu major responsabilitat, que demostrin que els ciutadans hi troben realment un benefici, no sempre un benefici econòmic, que és un benefici absolut. Però en aquest cas, a molts que encara no se'ls ha desvetllat la consciència, creiem que se'ls desvetllarà i se'ls podrà anar tal com nosaltres creiem — i per això tenim fe en les Lleis socials —, se'ls podrà anar amb el text de la Llei a desvetllar-los la consciència i a dir-los que tindran un camí expedit per al seu millorament, que no representa ni una revolució ni un esforç molt gran, sinó que representa senzillament un acte de la nostra voluntat que serà sancionat per tots els Tribunals i per totes les autoritats. Aquests, aquests als quals no ha arribat encara la nova del canvi de règim, aquesta gent a qui vosaltres no ateneu i que són més digne d'atenció que aquells que ja estan advertits i que ja estan ben desperts, a tots aquests, nosaltres tenim l'obligació de recollir-los i de dir-los que en realitat ha vingut un canvi de règim i ha vingut per a ells, que viuen en les tenebres; que tots ells són possibles ciutadans, que tots ells són segurament autèntics companys nostres, i a ells hem d'anar per a recollir-los, no solament — no solament — per les possibilitats que entranyen, sinó també perquè són ells els que poden fer una gran aportació al nou règim i els que en realitat poden consolidar més que ningú aquest nou estat de coses.

He aprofitat per a insistir, perquè això ho crec fonamental, perquè no es pot fer cap observació ni es pot fer cap reflexió respecte del vot de la Minoria de Lliga Catalana que no en porti fatalment i inexorablement al nostre. El vostre és

entremig, i aquest entremig no és res. Convindria que fos una cosa o l'altra. Ja us he dit que en el seu aspecte jurídic sembla que els senyors de Lliga Catalana tinguin molta raó: no demanen res més que el compliment de la Llei i de les sentències i sembla una cosa molt legítima el fer aquesta petició. Nosaltres, demanem que, exigint a tothom el compliment de la Llei i de les sentències, es trobin amb una Llei i unes sentències que siguin justes, que siguin almenys equitatives i que permetin la justa retribució del treball i la dignitat humana en tots els estaments. I aleshores nosaltres també creiem en l'efectivitat de la Llei i en el seu compliment i crec que tindrem força autoritat per a fer-la complir; però si nosaltres anem amb temences i amb timidesa i anem a mitges en les coses, nosaltres no aconseguirem ni que les nostres Lleis siguin bones ni aconseguirem tenir l'autoritat necessària perquè es compleixin.

Dic, doncs, que el nostre vot no serà pel vot particular que presenta la Lliga Catalana. Segurament ells tenen molt poques il·lusions en aquest vot particular; indubtablement, no n'hi tenen cap; però repeteixo que sempre que ens enfrontem amb aquestes qüestions i ens diuen: «Nosaltres parlem de l'acatament a la Llei, nosaltres parlem del respecte a les sentències judicials, nosaltres no fem altra cosa que exigir un règim de legalitat», aquests homes tindran raó en quant diguin això; ara, el que manca només, és que aquest règim de legalitat sigui un altre que el que ells volen, i si el senyor Riera deia que ells representen els propietaris, jo no he de dir el que representen perquè ells ho saben; però sigui en veritat que ells representin els propietaris, i encara que no els representin, ells representen una legalitat que nosaltres no volem, ells representen una justícia que nosaltres detestem.

Per consegüent, nosaltres hem d'establir una nova legalitat i una nova justícia a la qual nosaltres poguem aferrar-nos amb tota l'autoritat moral i amb tota la dignitat que nosaltres poguem tenir, imposar-la a tot el poble. És per això, que nosaltres rebutgem aquest vot particular i és per això que nosaltres sostindrem el nostre en l'ocasió oportuna.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Justícia i Dret.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: No tenia cap intenció d'intervenir en la discussió del vot particular, però el senyor Serra i Moret ha portat a la discussió una cosa que em penso que hem de reservar a la discussió del vot presentat per la Unió Socialista de Catalunya; i com que d'aquestes coses ja en varem parlar en el debat sobre la totalitat i en tornarem a parlar en discutir-se el vot particular de la Minoria socialista, jo li demano al senyor Serra i Moret que malgrat que és tan interessant el tema que ha suscitat aquí, que excusi que no contesti respecte d'això, perquè reservarem aquest debat per quan li toqui la seva hora.

El Sr. TRIES DE BES: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Per a rectificar, té la paraula el senyor Triès de Bes.

El Sr. TRIES DE BES: Senyors Diputats: Jo sempre he cregut que les rectificacions en el Parlament només serveixen per a donar satisfacció a aquell que les fa, i aquest convenciment meu ha tingut una plena confirmació en la tarde d'avui. El senyor Riera, amb tota lleialtat i amb tota sinceritat, ha dit que deixava de banda tot l'aspecte jurídic del meu discurs d'ahir i també tot aquell aspecte del meu parlament que es referís al fons de la qüestió, que jo, en pronunciar-la aquesta part, no va ésser certament avençar el que ha d'ésser objecte de debat futur quan aquí es tramiti el que s'ha anomenat el Projecte gros, sinó per a demostrar com s'havia desenfocat el problema des de la presentació d'aquesta Llei que anomenem petita, confonent allò que era objectiu d'ella, o sigui estrictament resoldre la situació creada per la revisió, i que aquí s'ha engrandit presentant-lo com el solc on posar-hi tot el magne problema del camp. I llavors en situació polèmica, jo deia que, àdhuc en aquesta hipòtesi no es podia presentar la gravetat del problema amb una equació respecte a la gravetat de la situació actual. Queden en peu, doncs, tots els meus arguments perquè el meu contraopinant els ha deixat expressament de banda; però perquè el senyor Riera que amb tanta lleialtat i amb tanta sinceritat s'ha produït, pugui si vol recollir-ho en la seva rectificació si té a bé fer-la, li diré amb poques paraules quin era el nervi del meu discurs d'ahir. Primer, deixar ben clar i ben sentat que el problema no era un problema dels anomenats estrictament de treball, del que això significa un capital enfrontat amb uns que hi posen el treball i cobren un jornal. No, no. El problema anomenat genèricament rabassaire no té ni pot tenir aquest aspecte. No m'he d'estendre en consideracions extenses, però només us diré una dada que tanca de cop: Hi ha un jurat mixt del camp; aquests Jurats mixtos tracten totes les qüestions que jo en dic estrictament de treball, o sigui dels jornalers, dels assalariats. Bé; doncs, en aquests Jurats mixtos, els rabassaires, els parcers i els arrendataris hi estan classificats com a patrons. Pregunteu al jurat mixt, que serien alligadoros totes les dades que ens donés! No s'hi val, doncs, a barrejar un problema econòmic que és clarament definit i determinat.

No essent un problema de treball el del camp, jo deia que jurídicament — ah! hem de parlar així — havien provocat ocasionalment el conflicte uns Decrets que invitaven a la revisió. No a resoldre el conflicte, sinó a la revisió, i que en un país organitzat, i tal com estava organitzat i ho està amb una legalitat existent, amb un Govern responsable que dicta Lleis i amb uns organismes per a aplicar-les, ens haviem d'atendre a aquell estat legal, que no són Lleis monàrquiques, senyors Diputats, no s'han fet pas a Fontainebleau aquests Decrets, sinó que han estat dictats i promulgats pel Govern de la República, i encarregant a organismes que formen part de l'organització republicana la seva execució. Per tant, noblement, realment, en el tràmit de les reclamacions, tal com estava endegat i indicat en aquests

Decrets, ens havíem d'atendre a la finalitat pròpia dels Decrets, i vosaltres — una part de vosaltres — heu desnaturalitzat aquesta orientació del Decret, volent fer entendre al rabassaire i parciers que per aquell camí obtindrien les seves reivindicacions totals, cosa que únicament pot trobar-se en el Projecte de Llei que anomenem gran. I aquesta era la meua argumentació i aquesta era la meua situació que afirmo ara i que no ha estat pas destruïda. Per a recolzar-la, només he llegit una dotzena de ratlles del preàmbul d'aquest Decret. Si sincerament es volia portar als revisionistes, a la classe del camp dels pagesos pel camí que els indicaven les Lleis republicanes, calia dir-los amb tota sinceritat i amb tota cruesa quin era l'abast d'aquesta disposició. Escoltem-les: «La excepcional situación en que el año agrícola ha colocado a los arrendatarios a los efectos del pago de rentas a la par que la necesidad de tiempos sentida de proceder a una revisión de éstas, a fin de ponerlas en concordancia con un criterio de justicia más depurado que el que ha presidido hasta ahora tales relaciones económicas, mueve a los Ministros de la República firmantes, presionados por las circunstancias a proponer algunas medidas urgentes, valederas para este año, ya que no han de ser obstáculo al Proyecto de Ley orgánica en que se abarque i especifique cuanto concierne a la regulación de los contratos de arrendamientos de tierras.» I això era la finalitat d'aquesta disposició de la República i si honradament i sincerament es volia portar i conduir als reclamants pel camí que assenyalaria aquesta disposició, calia conjugar-los-hi, declinar-los-hi aquest preàmbul de la Llei fet i inspirat per les autoritats de la República, i aquesta és la meua situació, i així plantejava el problema i així l'afirmo avui. El contrari, és desnaturalitzar-lo, desorbitar-lo, senyors Diputats.

Tercera afirmació: que a gratient i volent-ne treure una conseqüència política, que no us en faig retret, però que és un factor real del problema, vosaltres heu fomentat aquesta desnaturalització d'aquest Decret, heu fet concebre unes esperances als conreadors del camp que legalment no podien assolir. I aquest és el retret que feia el senyor Abadal, i el senyor Conseller de Justícia i Dret reconeixia que era l'argument més fi, més acurat i més fort contra la vostra proposició.

Aquesta és en síntesi la meua argumentació d'ahir. Però ja que hi som, seria una descortesia no contestar les al·lusions que s'han fet — naturalment les que es refereixen a mi — per part del meu particular amic senyor Serra i Moret. Però per a acabar amb la intervenció del senyor Riera, li he de dir una petita al·lusió que ha fet a la política. No hi barrejem la política, senyors Diputats, i menys fem història política (*Rumors*). ¿Que la classe rural era aquella en què es recolzava principalment el caciquisme? És molt complex el problema, senyors Diputats. Jo puc adduir casos excepcionals, dic no pas excepcionals, sinó normals.

El senyor Riera em guardarà de mentir. Les seves forces — jo ho dic perquè ell ho ha dit — no recolzaven el senyor Alvarz, candidat d'Unió Monàrquica, a Sant Feliu de Llobregat?

El Sr. RIERA: Ja li explicaré.

El Sr. TRIES DE BES: Jo he lluitat, senyors Diputats, en el districte de Granollers-Badalona, on hi havia un caciquisme desenfrenat, ha lluitat aquest modest Diputat...

El Sr. FRONJOSA: No tan modest, tampoc.

El Sr. TRIES DE BES: ...amb el senyor Torres Villar, de la Unió Monàrquica Nacional. Jo m'honorava en aquelles lluites amb l'ajuda decidida i desinteressada d'elements republicans de tota la vida d'aquell districte i en citaré un de ben significat, l'actual Governador de Tarragona. En canvi, dos grups rabassaires del districte de Granollers-Badalona, de Montornés i Martorelles, sistemàticament, votaren el candidat de la Unió Monàrquica Nacional. De manera, senyor Riera, que no ens emboliquem amb la política, deixem-la de banda...

El Sr. RIERA: S'hi ha embolicat vostè; ara m'hi hauré d'embolicar jo.

El Sr. TRIES DE BES: Què hi farem! És la V. S. que ha parlat d'això.

Al senyor Serra i Moret, per a rectificar, jo he de dir-li que el seu text, per al qual jo no vaig tenir cap comentari, el vaig llegir íntegre, sense truc ni truncament de cap mena. Jo únicament, senyor Serra i Moret, el vaig adduir no en un sentit totalitari, diguem-ne, només de qualificació del problema, que la V. S. ha repetit avui eloqüentment; és a dir, que, segons l'opinió de la V. S., aquest problema no existia a Catalunya en la forma que existeix a Espanya, a la resta d'Espanya o a moltes regions d'Espanya. I ell ha dit, i jo m'ho he apuntat textualment, que a Catalunya no és problema fonamental. Exacte. Que té dues parts: una la dels rabassaires, la de la rabassa, en quant es pot discutir si és emfiteusi, i, per tant, la redempció que la V. S. creu que s'ha de redimir — en el Congrés va dir «*si es posible*» —; i la segona, que és el percentatge major, fóra de la comarca del Penedès, de la masoveria estricta, de la parceria, de l'arrendament en metàl·lic, del subarrendament, de l'arrendament previ de fruits, que és una qüestió estrictament de Dret civil i que la V. S. ha repetit avui. I afegia: «resolver fácilmente dentro de los cauces jurídicos actuales». I és això el que jo vaig dir per a qualificar el conflicte i trure'l d'aquella agravació en què els bancs d'aquí davant l'havien posat com era l'esclat revolucionari, l'esperit revolucionari i l'anhel revolucionari d'ells.

I en quant a explotació, senyor Serra i Moret, comprenc que la V. S. hagi dit què significaven els contractes del camp. Jo ja ahir deia de bell antuvi els abusos que es podien presentar, pocs o molts, i que nosaltres havíem de tenir una oposició, que era censurar-los i execrar-los, però de cap manera podien servir com a mòdul, com a norma, com a criteri, com a orientació, ni d'una Llei ni d'una posició nostra. Però en l'explotació en bloc, genèrica, dels contractes del camp en què es cobra una porció, ha dit la V. S. que ha fet el Govern de la República amb la Llei de conreus obligatoris «de laboreo forzoso». Què ha fet? L'article 10, diu: «Hecha la liquidación total de la explotación de la utilidad que hubiere, se procederá a entregar una tercera parte a la entidad encargada de la explotación (el colectivismo), otra a los obreros en parte proporcional a los jornales rendidos por cada uno y otra se reservará al Municipio para atender con ella el déficit que pudiera resultar de otras explotaciones. Caso de sobrante, se

destinarà este al fondo de parados o Bolsa de Trabajo.»

El Sr. FRONJOSÀ: ¿Hi està d'acord vostè, amb això?

El Sr. TRIES DE BES: Jo no hi estic d'acord. Jo el que dic és que l'Estat quan vol collectivitzar assenyala i marca econòmicament una porció que és un terç per al obrer.

El Sr. FARRERES I DURAN: El 66 per 100, acumuleu-lo bé.

El Sr. TRIES DE BES: Proposeu això als rabassaires i veureu el que us contesten.

Jo no he d'insistir més, sinó recollir unes darreres paraules del senyor Riera, quan ell deia — almenys així ho he entès — que tots havíem de posar una bona voluntat per a arranjar això. Fins ha expressat un matís en dir que en realitat la solució que vosaltres propugneu, senyors de la majoria de la Comissió, era desigual, desigualtaria ha dit.

Bé, aquest vot particular — l'expressarà aquí, amb més autoritat que jo, el senyor Abadal — marca el criteri no diré legalista com deia el senyor Serra i Moret, sinó de respecte a les Lleis, a una legalitat i a una situació de Lleis republicanes, del Govern de la República. Ara bé, sentat aquest criteri, com que nosaltres volem enfrontar la realitat — ho deia ahir i ho repeteixo avui i amb eloqüència i autoritat, ho dirà el senyor Abadal — estem a disposició de la Cambra, particularment de la Comissió i del Govern, per a cercar totes aquelles fórmules encaminades a donar una ràpida solució fundada en un esperit de justícia. (*Molt bé, molt bé, en la Minoria de Lliga Catalana.*)

El Sr. RIERA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Riera, per la Comissió.

El Sr. RIERA: Senyors Diputats: Poques paraules, i a més, com que el senyor Triès de Bes ja ens ha anunciat que faria la defensa el senyor Abadal, cap de la Minoria de Lliga Catalana...

El Sr. ABADAL: Explicació del vot i de la nostra posició.

El Sr. RIERA: ...jo em limitaré perquè aquest debat no es faci llarg a destruir unes afirmacions que ha fet el senyor Triès de Bes. El senyor Triès de Bes ha explicat que nosaltres estàvem al marge del compliment de les Lleis del Govern de la República, i jo en la meua intervenció he procurat demostrar com els mateixos encarregats de fer complir aquelles disposicions, els uns les entenen d'una manera i els altres, les entenen d'altra. Així és que no sé qui és el que va subvertir el compliment de les Lleis del Govern de la República; no sé si eren els Jutges fidels a la interpretació d'aquelles Lleis, en tot el sentit jurídic de les paraules, o eren més aviat uns Jutges que per damunt de les Lleis hi posaven el seu esperit ideològic vers els homes que regenten la República. Perquè, senyors Diputats, el senyor Triès de Bes ens ha lligat el preàmbul, però s'ha oblidat de llegir-nos una disposició de la *Gaceta* de data 31 d'octubre que diu: «Artículo 4.º... extiende dichos beneficios a los contratos de aparcería i naturalmente de *rabassa*, especificando que se tendrán en cuenta a los efectos de los juicios

de revisión, las distintas aportaciones que en el contrato se asigne a propietarios i aparceros, proponiéndose en vista de todo ello las revisiones que la justicia aconseje...»

El Sr. TRIES DE BES: Permètim; dintre de la revisió.

El Sr. RIERA: Aquí no podíem arribar perquè es començaven per rebutjar les demandes de revisió i ja no hi havia lloc a donar aquest compliment. Després, el senyor Triès de Bes deia, i es lamentava, que en les darreres eleccions de la monarquia els rabassaires de dos pobles del districte de Granollers votaren la candidatura monàrquica. El senyor Triès de Bes hauria de saber una altra cosa que ara li faré saber.

El Sr. TRIES DE BES: Sempre s'aprenen en aquest món.

El Sr. RIERA: La Unió de Rabassaires de Catalunya, senyors Diputats, en l'assemblea que celebrà el 6 de gener de l'any 1923, aprovà aquestes bases. Les eleccions de Diputats a Corts, si no recordo malament, varen tenir lloc al juny.

El Sr. TRIES DE BES: A l'agost, jo vaig tenir-ne dues; les d'abril i les d'agost.

El Sr. RIERA: Agost? És igual. La Unió de Rabassaires publicà un comunicat a la premsa, dient que tots els candidats, fossin del color que fossin, que defensessin aquestes bases al Parlament espanyol, la Unió de Rabassaires els votaria. Les VV. SS. no debien pas dir que les defensarien, i per això no els van votar.

El Sr. TRIES DE BES: I el senyor Torres?

El Sr. RIERA: Debia dir que sí, i per això el votaren. Ho demostraré amb els documents que deuen obrar a l'arxiu de la Unió de Rabassaires. Per tant, la Unió de Rabassaires recolzava tots els candidats de Catalunya que es fessin seves, en el cas de sortir Diputats, aquestes bases en el Parlament.

Per tant, crec que queden d'una manera ben clara aquests dos fets. Jo no he de dir res més.

Naturalment, en el transcurs d'aquest debat — molt bé ho deia el meu amic senyor Serra i Moret — que en queden de coses per a dir! Ja les anirem dient, no ens les gastem totes; ja aniran sortint. Tan solament m'he de ratificar, en nom de la Comissió, de la Majoria, en el mateix que he dit anteriorment. Que nosaltres no acceptem el vot particular de la Minoria de Lliga Catalana; però jo em pensava, esperant també molt bé les raons que pugui donar el senyor Abadal, perquè si jo hagués sabut que havia d'intervenir el senyor Abadal no hauria rebutjat ja de cop al senyor Triès de Bes.

El Sr. TRIES DE BES: És igual.

El Sr. RIERA: Per tant, esperant les raons que ens doni el senyor Abadal, en aquests moments la Comissió i la Majoria estan en el mateix sentit de rebutjar en absolut aquest vot particular. Res més.

El Sr. PRESIDENT: Es dona per discutit el vot particular.

El Sr. ABADAL: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Abadal, per a explicar el vot.

El Sr. ABADAL: Senyors Diputats, i senyor Riera: No era per a tornar a intervenir ara jo en la discussió ni per a donar noves raons en defensa d'aquest nostre vot particular. Jo tracto únicament

d'explicar la nostra posició en presentar i sostenir aquest vot particular i explicar el nostre vot a favor d'ell.

Però, com és natural, des del moment que en la discussió s'ha parlat de diferents coses i se m'ha alludit diverses vegades, jo voldria recollir algunes de les que s'han dit, per fixar clarament la situació de l'assumpte en la forma en què està plantejat en el dia d'avui en virtut del nostre vot particular.

I en primer lloc, voldria recollir les paraules que ja en altra ocasió i ahir novament a darrera hora el Conseller Delegat va dir respecte de la posició del Govern amb referència al dictamen de la majoria de la Comissió, modificant el Projecte que el mateix havia presentat. El senyor Conseller Delegat va dir: «El Projecte del Govern era el primer pas d'una evolució, i el Govern havia dit, des del primer moment, que no feia d'aquest Projecte una qüestió tancada, sinó que admetia totes les suggerències que sortissin en virtut de la discussió, per a modificar-lo, per a millorar-lo, i per a admetre totes aquelles modificacions que cregués convenients.»

Perfectament; és indubtable que era aquest un dret del Govern que no l'hi he negat mai, ni deixo de reconèixer. Va dir després també el senyor Conseller Delegat, que era veritat que havien dit que hi havia un punt del qual no passarien, però que l'apreciació d'aquest punt era també, com és natural, el Govern mateix el que havia d'apreciar el moment en què es traspasés aquell punt del qual ell creia que no es podia anar més enllà. També ho reconec perfectament, senyor Conseller Delegat; de manera que no hi ha cap inconvenient en reconèixer aquest dret del Govern.

Però bé, jo crec que ni el senyor Conseller Delegat ni el senyor Conseller de Justícia i Dret ens negaran a nosaltres el dret d'apreciar els motius, les raons que nosaltres creguem que hi hagin en favor o en contra d'haver acceptat les modificacions del seu primer Projecte, i de si realment i efectiva arriba a traspasar un punt que nosaltres creiem substancial del Projecte tal com l'havia presentat. De manera que no tornaré respecte d'aquest assumpte, en quant es refereix al dret del Govern d'apreciar totes aquestes coses, però ens reservem el dret de nosaltres apreciar, en la forma que creguem convenient, la conducta del Govern en fer totes les variacions, i crec que en això estem en una posició tan ferma com la que estava la V. S. quan determinava el dret del Govern per a modificar-lo.

I ara, després d'això, com que el meu objecte principal no és només que el d'explicar la nostra posició i explicar per què nosaltres sostenim i arribem a la votació d'aquest vot particular, he de dir que entenc que la raó d'aquesta posició ens la reconeixen tots. El senyor Serra i Moret la reconeixia d'una manera explícita des del moment en què deia que quan nosaltres sostenim la necessitat de complir-se aquesta Llei i les sentències dels Tribunals estem en ferm. Les reconeixeu vosaltres des del moment en què veniu a buscar una solució diferent del que és el compliment estricte de les Lleis i de les sentències dels Tribunals de justícia. Però això no vol dir, ni per una part, que nosaltres ens neguem a les modificacions de les Lleis en el que les variacions del

temps representin, ni que nosaltres els neguem a buscar una solució a un conflicte determinat que en el dia d'avui existeix. Perquè diu el senyor Serra i Moret: «Vosaltres, els de la Lliga Catalana volem el compliment de la legalitat, però és una legalitat que nosaltres neguem.» Però jo dic que abans de res ha de venir una nova legalitat, perquè sigui aquella la que s'hagi de respectar per tots, i per això deia en les meves intervencions — i ho repetí el meu amic senyor Tries de Bes — que si han d'haver-hi noves maneres i fórmules per a determinar el que hagi d'ésser la contractació respecte dels contractes de conreu, que vingui una Llei; vosaltres la teniu presentada ja; la discutirem en el seu dia. Veurem que sigui inspirada en tots aquells principis de justícia i equitat en què hagi d'ésser, i aleshores hi haurà una legalitat respecte de la qual no tindrà dret ningú a impugnar-la, o almenys, no sotmetre's-hi o únicament atacar-la dintre dels mitjans legals que hi hagin per atacar-la. Però, fins i tant que vingui aquesta legalitat, fins i tant que l'evolució del temps arribi a la situació d'establir aquesta nova legalitat, hi ha una legalitat establerta, que és la que s'ha de complir, i això és el que nosaltres demanem en el nostre vot particular.

Sentat el principi, si l'acceptéssim tots, que no és més que l'obediència a les Lleis i a les sentències dels Tribunals de justícia, pot dir-se: ¿Hi ha un conflicte que s'ha de resoldre? Perfectament, anem a resoldre'l, que aquí no hi ha inconvenient en buscar fórmules, mitjançant les quals es puguin donar facilitat pel pagament d'allò que s'hagi de pagar, i tots aquests altres punts de vista de procedència de desnonaments, per no agreujar els conflictes, etc., totes les qüestions que hi hagin; però partint abans d'un principi jurídic, d'un respecte a la legalitat, perquè això serà el que ens donarà després força perquè la nova legalitat pugui ésser respectada amb autoritat suficient, moral, no ja de justícia, perquè es respecti la nova Llei que vingui, en la qual s'estableixin les noves legalitats que siguin justes i equitatives.

Per això nosaltres sostenim aquest vot fins a la votació, perquè consti el principi, sense perjudici de què després de dictar el principi puguin establir-se totes aquelles fórmules que siguin més convenients per arribar a resoldre aquests desgraciats conflictes que han posat a la terra de Catalunya en una situació completament distinta del que abans era.

Creiem que tots tenim interès en arribar a la resolució d'aquests conflictes, acabar amb aquesta situació, però creiem també que totes aquestes fórmules noves que es donin per a acabar amb els conflictes, seran niés fermes, seran més justes i seran més aviat obeïdes per tots si es senta la base que primerament es consigna el principi de què sempre cal obeir a la legalitat i a les sentències dels Tribunals de Dret. (*Molt bé, en la Minoria de Lliga Catalana.*)

El Sr. PRESIDENT: Va a procedir-se a la votació d'aquest vot particular.

(*En votació ordinària, és rebutjat el vot particular. Han votat al seu favor, els senyors Diputats de la Minoria de Lliga Catalana.*)

(*El senyor Secretari llegeix els sis primers arti-*

cles del vot particular de la Minoria d'Unió Socialista de Catalunya.)

El Sr. GALÉS: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Galés.

El Sr. GALÉS: És per a pregar a la Presidència i a la Cambra que, en atenció a l'extensió d'aquest vot particular i tota vegada que ha estat ja repartit als senyors Diputats, podríem abreujar, considerant llegit tot el vot particular.

El Sr. PRESIDENT: ¿Acorda la Cambra que es doni ja per llegit aquest vot particular en atenció a les raons manifestades pel senyor Galés? (*Assentiment general.*) S'acorda donar-lo per llegit. Té la paraula el senyor Comorera, firmant del vot particular.

(*Ocupa la presidència el Vice-president segon de la Cambra, senyor Martínez i Domingo.*)

El Sr. COMORERA: Senyors Diputats: En realitat, la defensa del nostre vot particular rau en la crítica del dictamen de la majoria de la Comissió, ja que amb el nostre vot volem nosaltres corregir els defectes fonamentals d'aquest dictamen. En les intervencions que ja ha tingut aquesta Minoria, hem avançat algunes de les argumentacions més importants, algunes de les objeccions més serioses que poden fer-se al dictamen de la Majoria; i aquelles objeccions, fetes pel company Serra i Moret i per mi, no han estat encara contestades ni pels membres de la Comissió ni pel senyor Conseller de Justícia, que va parlar l'atre dia.

Vàrem resumir la nostra posició dient que de bell antuvi Govern i Comissió havien arribat a un acord per a establir un règim transitori des de la promulgació d'aquest Projecte que ara estem discutint fins a la sanció de la nova Llei, de la Llei grossa; i que aquest acord del Govern i de la majoria de la Comissió, es va esfumar més tard, sense que es donessin les raons atendibles en el sentit de prescindir de tot règim transitori. I així veiem que en el dictamen avui en discussió, ja no es fa referència al règim transitori de cap naturalesa i vol reduir-se la qüestió, vol minimitzar-se la qüestió, en la resolució dels conflictes passats.

La segona objecció que vàrem fer nosaltres és que, segons la lletra del Projecte o del dictamen de la majoria de la Comissió, es comet la injustícia gravíssima d'obligar a tots els pagesos de Catalunya, als que es varen revolucionar com als que es varen comportar pacíficament, a pagar allò que diuen els contractes fins la sanció de la nova Llei.

Vàrem dir també que si l'esperit de la majoria de la Comissió no era aquest que es dedueix de la lletra del dictamen i que voldria en realitat reduir en un 50 per 100 la renda a quota-part dels pagesos que varen provocar conflictes en les collites passades fins la sanció de la nova Llei grossa, dèiem nosaltres que si l'esperit de la Comissió fos aquest, cometríem aleshores un greu delict contra tota la massa de pagesos que es varen atendre estrictament al compliment de la Llei i dels pactes. I vàrem dir, encara, que ni el Govern ni la majoria de la Comissió, en els començos d'aquesta qüestió, no varen pensar en excloure d'una manera tan brutal a la immensa majoria dels conreadors de la terra.

Aquestes quatre objeccions, que són fonamentals i que justifiquen la presentació del nostre vot particular, no han estat recollides ni pels membres de la Comissió ni pel membre del Govern que ha parlat.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Senyor Comorera: Jo...

El Sr. COMORERA: Sí, ja ho sé, en una sola part...

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Deia haver contestat malament, però vaig contestar.

El Sr. COMORERA: Sí, sí, en una sola cosa. S'ha dit aquí amb molta insistència que hi ha hagut una lluita de domini entre la majoria de la Comissió i el Govern de la Generalitat. (*El senyor Conseller de Justícia i Dret fa signes a l'orador.*) No s'esveri abans d'hora, senyor Comorera. Jo no crec en això. Jo crec que hi ha hagut un intercanvi d'influències; i d'aquest intercanvi d'influències, n'ha sortit una part perjudicada i aquest part perjudicada ha estat la pagesia.

En el Projecte del Govern es deia, per a resoldre els conflictes passats, que ningú no es veuria obligat a pagar una diferència superior a la quantitat que es fixés en el judici de revisió o bé en el pacte de la Generalitat. En el Projecte primer de la majoria de la Comissió es deia que els pagesos que s'haguessin revoltat es veurien obligats a satisfer la quota-part o el retorn del 50 per 100, de manera que entre el Projecte del Govern i el de la Comissió, en aquest punt, no hi havia més que aquesta diferència, que és la que va entre el pacte de la Generalitat i el 50 per 100 que fixava la Comissió. Però hi havia una altra cosa important, i és que en el Projecte del Govern es fixava un règim transitori i es deia que per a les noves collites, tots els pagesos que havien realitzat abans la quota-part pagarien d'acord amb l'establert i en el Projecte s'establí que per a les noves collites els pagesos que no havien complert els pactes havien de pagar el 50 per 100. La distància augmentava entre el Projecte del Govern i el de la Comissió, i augmentava sense avantatge per als pagesos de Catalunya; però el dictamen definitiu demostra el que he dit, que aquest intercanvi i d'aquesta reflexió hi perdia la classe pagesa de Catalunya, perquè, ¿quina diferència fonamental hi ha entre el dictamen del primer Projecte? No hi ha més diferència, repeteixo, que la que va entre el pacte de la Generalitat i el 50 per 100. En tot l'altre, ha empitjorat la solució en lloc de millorar-la. S'ha empitjorat, perquè aquella ombra de revisió possible o de menys pagament durant les collites que es fixava en el Projecte governamental, ha desaparegut en el dictamen de la majoria. Ja no hi ha millora ni distribució en la renda ni quota-part a pagar pels pagesos amb motiu de les collites. I he dit empitjorat, perquè ni en el Projecte governamental ni en el primer de la majoria de la Comissió s'excloïa d'una manera taxativa els pagesos que s'haguessin revoltat i ara s'exclouen els pagesos pacífics. Que això és la realitat ho demostra a bastament l'actitud de la majoria de la Comissió i del propi representant del Govern que ha intervin-

gut en aquests debats. Tots ells, tots els que han parlat fins ara, han tingut una especial cura en combatre totes les argumentacions dels homes que han parlat en representació de Lliga Catalana, però han tingut cura també de no entrar a fons en el debat que els hem plantejat nosaltres i que ara reproduïm, i és perquè és fàcil contestar i rebatre les argumentacions d'ultratomba dels senyors de Lliga Catalana, però no és tan fàcil ja rebatre les nostres argumentacions, perquè nosaltres, en el nostre vot particular, no hem fet més que realitzar el programa de Partit i les promeses electorals de l'Esquerra Republicana.

Una altra cosa he de fer notar, i és el profund menyspreu que ens mereix la burgesia rural. La lletra del primer Projecte és la que s'havia d'haver respectat, i és per això que us trobeu amb dificultats per a entrar a discutir a fons amb nosaltres respecte d'aquesta matèria. Solament un punt ha estat recollit pel senyor Coromines, i aquest punt és el que nosaltres fixem en l'article 2.ª del nostre Projecte de vot particular, i és el que exigeix la igualtat de tracte per a tots els conreadors de Catalunya. Nosaltres, en el vot particular, proposem que una vegada declarat l'estat de revisió, tots els contractes de Catalunya, des del dia de la presentació del Projecte de Llei fins a l'aprovació de la Llei definitiva, durant aquest període, tots els pagesos de Catalunya paguin la meitat del que diuen els seus respectius contractes, i el senyor Coromines va recollir aquest aspecte, que és el bàsic, el que caracteritza no solament aquesta petita reforma que ara comencem, sinó també la forma posterior, la grossa, la que ha de durar molts anys. Jo no desitjaria molestar-lo, però va dir una cosa impròpia d'un home de la seva responsabilitat, del seu talent conegut i del seu enginy del qual ha donat també tantes mostres en el curs de la seva llarga vida. Però digué que nosaltres proposàvem un tracte d'igualtat que tenia un fons de justícia i va parlar del pintoresc i digué que era una cosa pintoresca que a l'home que se li trenqués una cama volgués que els altres també se'ls trenqués per tal de trobar-se en igualtat de condicions; i no és això. Va dir el senyor Coromines, per a refusar el nostre vot particular: No trobaria raonable, em semblaria temerari, que perquè en algun cas hi hagin hagut conflictes nosaltres haguéssim de generalitzar les solucions a tot arreu. I va afegir: No ja una qüestió de justícia, sinó de visió de fets. ¿A què ve aquesta idea de la igualtat? No hi ha igualtat possible, perquè no es tracta d'una relació jurídica. Es tracta de què s'ha trencat un vas, s'ha produït una desgràcia i anem a reparar els efectes d'aquesta desgràcia. Ja és una cosa ben curiosa que un membre del Govern, que és l'expressió genuïna d'un Partit revolucionari, signifiqui així de desgràcia una de les gestes més glorioses de la revolució petita que fins ara hem fet i que és l'única revolució en el terreny econòmic: la revolució dels rabassaires. I diu el senyor Coromines: No hi ha una relació jurídica. I jo dic, ¿si no hi ha relació jurídica, llavors quina serà la realitat en què es trobaran els pagesos obligats a pagar segons diuen els contractes i els propietaris? ¿De quina manera es podrà obligar els pagesos, si no hi ha una relació jurídica, a complir els pactes d'abans de la República? És evident que hi és aquesta relació jurídica, i, existint, hem de pensar en la seva bondat o en la se-

va injustícia. Hem de pensar si és justa o si és injusta, i llavors decidir-se pel millor camí. Precisament sobre aquesta qüestió, l'home que millor ha contestat o pre-contestat al senyor Coromines ha estat el senyor Galés, perquè el senyor Galés, abans de què parlés el senyor Coromines, ens va dir, i jo subscric les seves paraules i la seva tesi, que no pot parlar-se de la legalitat ni de contractes perquè en el fons ni hi ha contractes legals al camp de Catalunya, i no hi ha contractes legals perquè no hi havia, quan es feren els contractes, llibertat de contractació, perquè es feren havent-hi Lleis d'oligarquia, Lleis fetes sota la monarquia i sota la Dictadura. Perquè, afegí el senyor Galés — per a mí amb molta raó —, perquè no pot parlar-se de Lleis i de contractes i de legalitat quan aquests no tenen com a fonament l'únic que poden tenir per a ésser-ho, que és la sobirania popular, i no podia parlar-se de voluntat popular en temps de la monarquia, perquè sempre estava ofegada per les oligarquies que tots coneixem massa bé.

I va cloure el senyor Galés d'una manera brillant qualificant tot el període anterior a la República en el sentit que el dret i la justícia estaven completament subvertits. Aleshores, si era així, si tots els contractes que ara pel vostre dictamen volem que els pagesos compleixin, tenen aquest origen viciós, són fills de la injustícia, dels períodes en què el dret i la justícia estaven subvertits perquè era una Llei de la qual n'estava absent completament la sobirania popular, feta també sense igualtat de contractació — vull dir que la condició bàsica i fonamental del contracte no existia —, aleshores, ¿com vosaltres voleu avui davant dels fets que hem viscut i estant en ple període revolucionari, com voleu ara retornar la qüestió a abans de la República i voleu obligar a la classe pagesa de Catalunya, a la que s'ha revoltat i a la que no s'ha revoltat, a tornar a pagar, a tornar altra vegada un valor legal, d'estricta legalitat, a allò que desitgen els contraris? Deia el senyor Coromines per a sortir d'aquesta situació una mica equívoca i contradicció en què s'ha hagut de posar per a defensar un concepte minimalista de la qüestió, deia: «Es que si nosaltres acceptéssim la proposició de la Minoria socialista d'estendre el benefici d'un 50 per 100 a tots els pagesos, a tots els conreadors de Catalunya, aleshores — deia —, generalitzada la qüestió, a això no hi tenim dret, perquè de cada deu famílies pageses, nou s'han adaptat i han pagat; s'han conformat i han pagat.» Però, senyor Coromines, ¿és que aquest argument és raonable en boca d'un home que representa una majoria com és l'Esquerra Republicana? Generalitzant, jo podria dir, i ho sostinc, que aquesta argumentació és profundament immoral, que aquesta tesi és profundament immoral, i que un home de Govern, sobretot un home del Govern que representa el que hi ha ara, no ho hauria de dir mai; perquè, ¿què vol dir el fet de què de cada deu famílies pageses, nou es conformessin, ¿què vol dir sinó que per la força de la inèrcia, per la submissió passada, aquestes nou famílies no van pas arribar encara a fer les seves pròpies reivindicacions? Si no vol dir això, no vol dir res; aleshores tindrien raó els senyors de Lliga Catalana.

Els senyors de Lliga Catalana diuen que durant moltíssims anys ningú no ha dit res sobre el camp de Catalunya. També s'arreglaven — com deia el senyor Coromines — i també pagaven, no de cada deu famílies nou, sinó les deu famílies, pagaven el que deien els contractes, i a vegades, més d'allò que havien contractat amb els propietaris de les terres. ¿I és que el silenci d'aleshores seria un justificant d'inèrcia per ara? Nosaltres diem, i amb molta raó: És que el silenci d'aleshores no s'ha de tenir en compte, perquè no hi havia pas llibertat de cap naturalesa, perquè els homes que treballaven les terres, a més de sofrir l'endarreriment propi del treball, d'homes que estan lligats gairebé per tota la seva vida a un tros de terra, en lloc de sofrir aquesta influència desmoralitzadora d'un treball feixuc i allunyats de tot centre nerviós, tenien encara sobre d'ells la pesombre monàrquica, dictatorial i caciquil, perquè no podien donar mai cap pas on hi trobessin ajuda, apoi o estímulo i sempre es trobaven amb els privilegis que els hi barraven el pas i que ferien de mort els homes que gosaven a plantar cara, dels homes que dominaven i gaudien de la situació política i social d'Espanya; el silenci d'aleshores, qui no se l'explica? I el silenci d'ara i el conformisme d'ara o el quietisme d'alguns pagesos de Catalunya des de la República, també té la seva explicació raonable; i les explicacions millors les han donat els propis membres de la Majoria.

En primer terme, hi havia a Catalunya, en proclamar-se la República, una zona que ella mateixa havia treballat des de molts anys abans la seva emancipació. És la zona dominada per la Unió de Rabassaires. Hi havia una altra zona completament deslligada de tota organització, òrfena de tota organització, aquella zona de Catalunya on la influència de la Unió de Rabassaires no hi arribava i que és ara quan hi comença d'arribar. S'explica, doncs, que en començar la República i en produir-se aquest fenomen d'expansió amb motiu de la proclamació de la República fossin uns, aquells que havien de fer-ho fatalment, els homes que ja abans de la República tingueren el coratge i la sort de poder-se organitzar en poderoses entitats. ¿I és que perquè els altres, mancats d'aquesta organització, sentint-se encara orfes malgrat la proclamació de la República; és que perquè aquestes altres no han arribat a temps de produir fets de caràcter revolucionari, nosaltres les hem d'abandonar? Jo us asseguro que moltes comarques de Catalunya, malgrat la República, per no haver-hi una organització de tipus com la dels rabassaires, els homes, els pagesos se sentien tan indefensos i tan orfes com si la República no hagués estat proclamada. I és un fet que cal tenir en compte. Si a la pròpia Unió de Rabassaires li ha costat un esforç tan enorme i tan continuat per a poder arribar a la situació que avui estem debatent i ha hagut d'aguantar tantes de persecucions i els seus principals militants han hagut de sofrir moltes vexacions, moltes persecucions i deixar en el camí un estol de víctimes de bona gent llançada de la seva terra per venjances de les organitzacions propietàries, penseu quina no seria la situació de les famílies pageses en les comarques

on no hi havia organització pròpia malgrat la proclamació de la República. Ells es sabien en mans dels mateixos cànecs d'abans, es sabien completament indefensos davant d'una justícia que la República no va saber o no va voler depurar; es sabien encara lligats per la mateixa cadena de prejudicis i de dificultats burocràtiques d'abans de la República, i és evident que la reacció d'aquells pobres homes de comarques més castigades potser econòmicament que les pròpies comarques rabassaires, és evident que aquella reacció havia de produir-se alguna vegada, però més tard que no en aquelles zones més vives i de més tradició revolucionària a Catalunya. I és que ara hem de castigar aquesta gent? Jo podria esmentar casos de comarques on els pagesos no han provocat situacions de fet, no perquè els manqués esperit revolucionari, sinó escoltant consells d'homes vostres. Jo us podria esmentar la comarca de Reus i com a testimoni el Diputat senyor Andreu, i com allà hi ha centenars de pagesos que no han provocat situacions de conflicte perquè, escoltant la veu dels líders d'Esquerra, van creure que, en quan es constituís aquest Parlament, la primera Llei que d'aquí en sortís faria justícia a tots els pagesos de Catalunya. ¿I és que aquests, pel fet de no haver provocat tampoc un conflicte violent, és que aquests també han d'ésser exclosos de tots els beneficis de la Llei, i és que hem d'excloure els altres pagesos que veient completament la realitat desfavorable, s'acovardien o arribaven tard al moviment? ¿No ha dit aquí el senyor Coromines que tota aquella història de les revisions no és altra cosa que la història del fracàs d'una solució jurídica del problema del camp? (paraules textuales, si mal no recordo, del senyor Conseller). ¿I és que davant d'aquesta prova de com les forces antigues, les forces tradicionals, encara perduraven a Catalunya, malgrat de la implantació de la República i de l'autonomia, hem d'estranyar que alguns nuclis de pagesos, endarrerits en la seva evolució mental i econòmica s'espavessin abans de temps i arribessin tard, sobretot, a aquest moviment de revolta? ¿Hem d'estranyar-nos també que molts pagesos lligats encara a la rutina i lligats sobretot per la força de la inèrcia que els fa veure perills allà on ja no n'hi ha de debò, que també arribessin tard al moviment de revolta, veient com els seus companys més audaciosos, els militants de la Unió de Rabassaires o alguns altres d'alguna altra zona isolada, anaven, a mesura que passava el temps, perdent els seus diners, la seva paciència, de vegades la seva llibertat i de vegades la seva terra, cercant aquesta solució jurídica que va fracassar tan rodonament i tan categòricament, segons declaració encertada del senyor Coromines? ¿I és que tots aquests homes que han demostrat ja sentir un esperit de revolta, que han demostrat sentir un esperit de companyonia amb els altres que varen provocar situacions de fet a altres contrades de Catalunya, els hem d'abandonar? Evidentment que la posició del Govern i de la Majoria seria més justificada si reconeguessin la legalitat anterior, si reconeguessin lleialment un estat jurídic anterior, si diguessin que els contractes vigents abans de la República, sense disputa, són en el seu gran conjunt contractes justos, contrac-

tes equitatives; llavors sí que s'explicaria la posició del Govern i de la Majoria volent excloure la gent que es conformava a aquesta situació reconeguda legalment per vosaltres. Però si sou els primers en dir que la legalitat d'avui no serveix, que la jurisdicció d'avui no serveix, i en dir que no hi ha contractes legals perquè no hi hagué llibertat de contractació, perquè no estem obligats a reconèixer la legalitat de Lleis fetes sota la monarquia i contra la sobirania popular, llavors on queda la vostra posició? No és ja el senyor Galés; ara és el propi senyor Coromines el qui, dominat per la realitat dels fets, es rectifica a si mateix en el mateix discurs de l'altra dia, perquè jo vaig a llegir unes coses del senyor Coromines que són el revés del que havia dit; deia el senyor Coromines contestant el senyor Abadal: «Si d'aquests fets que vénen manifestant-se d'una manera comuna nosaltres en treiem una sola conclusió, és perquè les causes d'injustícia també són úniques i, per tant, se'ls ha de donar un mateix remei.» I afegia: «Nosaltres coneixem l'existència d'una transformació social, i pensant que aquesta transformació social és igual per a tots, hem de donar solucions iguals per a tots.» I encara va dir completant el seu pensament: «L'antiga Llei s'ha fet injusta; el moll de la Llei ha d'ésser la justícia i que quan aquest moll desapareix s'esvaeixen d'ella les essències que la fan sagrada: no hi ha Llei quan ha deixat d'ésser justa. No es pot demanar d'aquí endavant la seva aplicació i nosaltres diem que la Llei vella es va fer injusta, que els contractes no existien i si existien eren viciats en la seva essència i, per tant, nosaltres hem de crear una nova norma jurídica i aquesta és la voluntat d'aquest Govern.» La contradicció és evident. Si per una part ens diu el Govern que no és possible generalitzar i per altra part ens diu que s'ha de tractar amb igualtat totes les conseqüències, tots els conflictes d'aquesta transformació social, la contradicció és evident i l'hem de registrar. És evident que la posició del senyor Coromines és més lògica quan contestava el senyor Abadal que no pas quan es referia a les nostres objeccions. Llavors, què és el que nosaltres hem d'atendre? Les paraules del senyor Tauler? Les paraules del senyor Galés? Les paraules del senyor Conseller de Justícia i Dret? Les primeres que va pronunciar el senyor Cerezo? Les que hem escoltat avui del senyor Riera? Totes són paraules d'un gran contingut revolucionari, totes elles deixen entreveure una concepció revolucionària; però, ¿és que nosaltres, davant d'un fet, davant d'un escrit, de la cosa materialitzada, hem d'arribar sempre a la conclusió que després d'escoltar grans paraules revolucionàries i després de veure grans gestes revolucionàries, hem d'arribar fatalment a conclusions de caràcter conservador? ¿Es que ja l'Esquerra ha arribat, tot just començada la seva carrera vital política a Catalunya, a una d'aquelles contradiccions fonamentals que són la característica del règim capitalista? Convindria, doncs, concordar els fets amb les paraules, i si el Govern diu que la Llei antiga, la Llei vella, s'ha fet injusta i no s'ha de complir, fem-ho en el fet, no dir-ho en les paraules; si el Govern diu que hi ha hagut

una transformació social i que cal tractar igualment totes les seves conseqüències, no l'ha de dir senzillament, sinó que s'ha de portar als fets i no es portarà als fets si no hi ha aquesta igualtat de tracte per a tots els pagesos, per a tots els conreadors que econòmicament es troben en les mateixes condicions a Catalunya.

Sembla que pel Govern l'única preocupació és el conflicte. Diu el Govern: No estenem, no generalitzem, perquè de generalitzar i tractar igualment tots els conreadors de Catalunya no faríem altra cosa que agreujar el problema. Reconeix l'existència d'un conflicte anterior i es nega a acceptar el nostre punt de vista per a creure que, acceptant-lo, no faria altra cosa que estendre el conflicte a altres zones fins ara pacífiques. I jo pregunto: ¿és que no hi haurà conflicte si impossem a la massa pagesa que fins ara s'han conformat amb Lleis injustes i contractes injustos? ¿Es que no hi haurà conflicte si els obliguem a respectar aquests contractes injustos i aquestes Lleis indefensables? Però, quina és la concepció del Govern? No m'explico l'actitud mental i ètica dels homes de Govern que veuen només que el conflicte i que si no veuen el conflicte no resolen, no actuen, no cerquen solucions. Si precisament l'actitud contrària és la necessària! Un home de Govern, un home de temperament governamental, no espera el conflicte, no espera que el conflicte es produeixi, tracta de no arribar-hi, perquè un conflicte no és pas una cosa que es produeix per generació espontània, sinó que hi ha una causa, hi ha un problema que el determina, i llavors l'actitud lògica d'un home de Govern no és esperar que es produeixi per a veure si pot anar a resoldre el problema, sinó estudiar primer el problema i anar-lo a resoldre per a evitar precisament la producció del conflicte. Perquè si s'acceptés aquesta teoria, tornaríem a les pràctiques del segle XIX i acceptaríem talment la tesi, el punt de vista de la Lliga Catalana. Però és que conflictes n'hi haurà, senyor Coromines. Si la Majoria d'aquest Parlament comet l'error històric d'aprovar el dictamen tal com està escrit avui, de conflictes n'hi haurà i de tal naturalesa, que els que hem viscut fins ara no seran res, perquè jo no crec pas que la massa pagesa que avui ja arriba a la seva majoria d'edat, aquella massa de pagesos que no va arribar a temps a la primera revolta econòmica contra l'explotació dels propietaris, es conformi a seguir essent allò que era abans de la República. I si el senyor Coromines escolta, com sembla inclinat a escoltar, les veus del carrer i del camp, ja en pot tenir el símptoma d'aquesta nova revolta que s'està incubant a les terres de Catalunya. En qualsevol comarca es poden sentir veus, es poden rebre cartes, es pot tenir la simptomologia de gent que, preveient aquesta situació, ja comença a preparar el seu esperit a la revolta. Són pagesos que diuen: fins ara hem pagat els contractes, però d'ara endavant pagarem el 50 per 100, perquè el 50 per 100 ja és una quantitat, ja és una xifra, que té efectes meravellosos en la imaginació de la gent senzilla, i llavors tots recorren al 50 per 100. I què farà el Govern? Cosa que ja vaig preguntar l'altra dia, i el Govern no va contestar.

Es que si es provoca aquest conflicte, que serà fill no ja de situacions monàrquiques o dictatorials, sinó fill d'una incomprensió, d'una manca de generositat i de justícia per part del partit governamental, si es produeix aquest conflicte, ¿què és el que es farà?

(Ocupa la presidència l'honorable senyor Lluís Companys i Jover.)

Jo estic ben convençut que les noves collites, imminents, els pagesos que quedin exclosos de la Llei per la voluntat vostra, faran la seva Llei, seguiran el camí que els hi han ensenyat, que els hi obriren els rabassaires, i els diran, com varen dir els rabassaires: Ja que no hi han solucions per les vies legals, per les vies de la concòrdia, i ja que el Parlament ens ha fallat la primera vegada, ens farem la Llei nosaltres, i després ja ens faran la Llei a nosaltres. I aquestes Lleis, ¿quines Lleis seran? ¿Us veieu amb cor, vosaltres, de fer la Llei de la Guàrdia civil o la Llei dels Tribunals de Justícia? ¿Quina Llei els hi fareu vosaltres? Jo estic segur que no hi ha en aquest banc, quan arribi aquest moment, i arribarà molt aviat si això es fa com està escrit, no hi haurà cap home d'aquest banc que tingui el coratge suficient per a mobilitzar un home armat contra aquells grups d'homes que es facin justícia a si mateixos, perquè qui els hi havia de fer no els hi fa. Perquè si ho féssiu, aleshores estaria en contradicció fonamental amb tota la vostra vida política, que és molt curta i és molt gloriosa, però que es podria perdre en un dia de vacil·lació, de temença o de timidesa o de contrarevolució interior. Hi hauran, doncs, conflictes. I ja que el Govern de Catalunya, en lloc d'anar a cercar el problema, a resoldre el problema perquè no hi hagin conflictes, espera per a pronunciar-se, per a decidir-se, per a fer una Llei, a què el conflicte es produeixi, ja es trobarà també en aquesta situació, però s'hi trobarà malauradament per a tots. Malauradament per al Govern de Catalunya, perquè haurà perdut autoritat; malauradament per a la Majoria d'Esquerra Republicana, perquè haurà perdut prestigi en grans zones de Catalunya; malauradament per a l'economia general de Catalunya, perquè una nova revolta pels camps no es farà sens perjudici gran d'aquesta mateixa economia; malauradament per a l'obra futura d'aquest Parlament, perquè ja haurà començat la seva feina legal amb un desprestigi ètic de les seves pròpies decisions, perquè si produït el conflicte, la Llei dictada per aquest Parlament no es compleix al peu de la lletra, ¿quin valor tindran les Lleis que després dicti? I si la Llei dictada per aquest Parlament s'ha de fer complir vessant sang d'aquells que feren amb vosaltres la revolució, aleshores, ¿quin valor tindrà tota l'obra futura d'aquest Parlament? Serà ja una pesombra revolucionària que pesarà damunt de tota la terra catalana.

Jo no sé quin és el pensament íntim de Govern, no sé de fet quines són les influències que dominen o que planen damunt del Parlament en discutir-se aquestes qüestions, però sembla que heu arribat a aquella situació psicològica que és tan característica de totes les revolucions polítiques i econòmiques en els seus inicis. Sembla que també vosaltres voleu entrar en aquell camí de la gent que no aprèn de l'experiència històrica dels altres, pensant que vosaltres tindreu més sort o més coratge o més ventura

per a salvar el vostre punt de vista o la vostra manera de veure la situació actual de la vida econòmica de Catalunya.

Tots ho han fet això. En tots els moviments revolucionaris del món que nosaltres recordem sempre s'ha produït aquest fenomen curiós; el fenomen dels iniciadors que arriben a un límit i es pensen que ja s'ha fet tot el que s'havia de fer i volen deturar aquella revolució; i sempre es produeix una altra cosa i és que fatalment tots aquells iniciadors de moviments revolucionaris que pensaven dominar completament l'esperit inquiet de les masses, han estat vençuts després per aquestes masses i la revolució ha seguit la seva obra, passant per damunt dels primers iniciadors.

Quan la revolució anglesa, la reacció d'Anglaterra i la reacció continental representada per les monarquies absolutes, va voler contenir la revolució de Cronwell i l'única cosa que es va aconseguir és que el cap de Carles I caigués tallat per una destralt. Quan la revolució francesa, els iniciadors d'aquell moviment tan enorme, els girondins, més tart els dantonistes, tan admirats pel senyor Casanoves, volgueren també contenir aquella revolució, la gran burgesia territorial i la burgesia inicial industrial va voler contenir aquella revolució perquè no sortís dels seus límits, però la revolució continuà i caigueren tots ells en el 93. I teniu l'experiència d'avui...

El Sr. TRIES DE BES: Després Napoleó, per això!

El Sr. COMORERA: El Napoleó, ja es veurà qui serà. Vós, no.

El Sr. TRIES DE BES: Jo no tinc aspiracions d'ésser-ho.

El Sr. COMORERA: Teniu l'experiència d'ara, l'experiència de la revolució russa. Allà també els iniciadors demòcrates d'aquella revolució es varen fer la idea de què ells tenien prou poder màgic en les seves mans per a contenir aquella revolució, i això portà a la destrucció física de tots aquells homes que, tenint un sentiment generós, de cor, varen voler contenir la revolució, varen voler desviar-la del camí que tenia lògicament. I és que ara vosaltres us trobeu en situació semblant. És que vosaltres penseu ja que heu arribat al límit de la revolució; però, senyors Diputats, si la revolució tot just comença, perquè tot just és ara quan la gent pot esperar a realitzar alguna transformació realment estimable en el món ètic i econòmic, ¿com voleu contenir-la? I si vosaltres us entesteu, la revolució seguirà, potser que segueixi fins arribar a un terme d'or, però aleshores seria passant per un 93, perquè els fenòmens històrics es repeteixen d'una manera sorprenent. Sembla que el món tingui poca imaginació i cada vegada que es produeix un fet històric, sembla que hagi de cercar un fet semblant d'altres anys per anar-lo copiant més o menys servilment. Aleshores vosaltres podríeu fer aquest esforç de contenció, però no la contindríeu i la revolució passaria per damunt de vosaltres i arribaria al seu fi, malgrat vosaltres mateixos.

Si no voleu contenir la revolució, no podeu doncs mantenir el vostre dictamen, no podeu mantenir-lo perquè aquest dictamen prejutja ja aquesta reforma posterior, perquè no s'hi val a dir que això és una cosa petita, una cosa provisional, sense transcendència, l'avantsala, que deia el senyor

Galés, del Projecte definitiu. És ja una qüestió que prejudgem i tota la gent del camp sabrà a què atènyer-se si aquest Projecte petit, provisional és d'envergadura revolucionària o no ho és. Si en aquest Projecte vosaltres deixeu que l'esperit conservador domini a l'esperit revolucionari, la gent ja sabrà a què atènyer-se i sabrà esperar un Projecte definitiu que serà més conservador que aquest, que no atacarà cap dels aspectes fonamentals del problema. Ben segur que la Majoria no voldrà arribar tan lluny, ben segur que la gent més dinàmica d'aquesta majoria que ha viscut profundament aquests anys d'agitació econòmica en el camp de Catalunya, és ben segur que no voldrà, almenys en aquest moment, contenir la revolució. Estic segur que ells no es deixaran dominar per les veus de juridicitat que surten de la nostra dreta i tinc la seguretat de què ells se sentiran ara esperonats per a anar més enllà en la seva acció revolucionària, no ja solament per propi impuls, no ja escoltant les nostres veus que no són altra cosa que recordatori dels vostres deures, sinó per reacció natural a l'actitud ofensiva dels enemics. Si ara vosaltres no accentueu el to de justícia del vostre Projecte, tothom podrà dir, potser amb raó, que les amenaces i les coaccions dels propietaris us han vençut; tothom podrà dir amb raó que el Govern de Catalunya s'ha deixat mediatitzar en aquest començament substancial de la revolució catalana per les forces de la reacció i per les forces reaccionàries com són les que representen aquests senyors. I com podeu defensarvos d'això? Deia el senyor Galés en començar el seu discurs l'altre dia, que l'havia sorprès, que estava decebut per la rebuda que les forces reaccionàries havien fet al dictamen de la Comissió. Deia el senyor Galés, i això ho deia amb raó, que la majoria de la Comissió havia fet un esforç de concòrdia per a suavitzar la situació present, un esforç perquè les dues parts acceptessin un armistici més o menys honorable, i se sorprenia que en resposta a aquest esforç extraordinari de la majoria de la Comissió, sortís precisament l'estament propietari, el que té més obligació d'acceptar coses suaus, fent-li una campanya aferrissada, crec que fou el qualificatiu que ell empleà. I naturalment, perquè els propietaris de Catalunya són com aquell Comte d'Urgell que l'altre dia recordàvem: «O tot, o res». No transigeixen mai, perquè per a ells no és solament perdre unes pessetes, que això en el fons a molts d'ells poc els interessaria, sinó perdre una supremacia social, política i econòmica sobre la collectivitat catalana, i és per això que ells no transigeixen, i és per això que al vostre esperit de concòrdia han respost amb l'assemblea de Vilafranca, i és per això que ells diuen que malgrat la vostra bona voluntat estan disposats a armar-se i formar exèrcits, sortir pels camps de Catalunya, impossibilitant materialment, físicament, el compliment d'aquesta Llei feta amb esperit de concòrdia.

Va dir més tard el senyor Coromines que la raó profunda del canvi de criteri del Govern era que les veus del carrer l'havien convençut.

El Sr. COROMINES: No, no.

El Sr. COMORERA: Jo llegiré les paraules del senyor Coromines. Deia el senyor Coromines, tinc

bona memòria encara: «Potser — això està entre cometes en el DIARI DE SESSIONS —, potser ens hem acostat més del que devíem a un estament i hem deixat escoltar l'altre; potser en prendre tan al peu de la lletra el motillo format per la Comissió Jurídica Assessora ens hem excedit a favor de l'estament propietari i hem arreconat massa, no hem escoltat, una manifestació viventa de l'estament treballador.»

El Sr. COROMINES: D'aquí, a dir que ens ha convençut, és una cosa molt contrària.

El Sr. COMORERA: No convençut; apliquem-hi un altre qualificatiu; però una de les raons ha dit «més convincents», de més impressió, més impressionants.

El Sr. COROMINES: No, més impressionants. Una de les impressionants.

El Sr. SOL: Una de les pressionants.

El Sr. COMORERA: Una de les impressionants, és igual, això no té importància. Una de les raons impressionants que determinaren el canvi de criteri del Govern fou precisament escoltar la veu dels obrers del camp, de l'estament treballador que es sentia decebut en quan per la publicació en els diaris, va llegir el Projecte primitiu del Govern. Es una explicació per mi bona, que honora el Govern, perquè si hi ha un deure governamental en partits que tinguin una serenitat i una sinceritat, és escoltar la veu dels homes que l'han portat a aquella situació de poder i de responsabilitat i és molt honorable que el senyor Coromines hagi dit que la raó impressionant, jo voldria dir més impressionant i així li faria més favor, que la raó més impressionant que determinà el canvi de criteri en el Govern, fou la veu dels homes que us portaren al Govern.

Ara jo us dic: aquestes veus del carrer no s'han apagat; aquestes veus de protesta i de decepció no s'han apagat. Si vosaltres escolteu bé les veus que hi ha al camp de Catalunya, hi trobareu sempre la mateixa queixa, i és que el dictamen de la majoria de la Comissió no interpreta tampoc el desig i la voluntat revolucionària dels pagesos de Catalunya. I jo solament he de desitjar, per a acabar, que trobeu una altra vegada aquesta veu popular i que tingueu el coratge d'escoltar-la per segona vegada i el coratge més senzill de venir aquí a dir-nos que l'heu escoltat i que heu rectificat el vostre criteri i que accepteu el nostre vot particular, que és just, perquè fonamentalment demana dues coses: En primer lloc, donar un estat legal, de nova legalitat, de la legalitat que demanava el senyor Abadal en un altre sentit, que és el de declarar en període de revisió fins la Llei gran, tots els contractes de Catalunya; i en segon lloc, fixar com a cosa única, uniforme, per a Catalunya, una renda o quota-part reduïda en un 50 per 100. Si vosaltres hi mediteu, si no voleu cometre injustícies i desigualtats, si voleu escoltar aquesta veu del carrer, que fou de tan poder, de poder tan màgic fa pocs dies, esteu segurs que d'aquest Parlament en sortirà una Llei bona, una Llei justa i la única Llei que mereixen els senyors que fenint més responsabilitats, més cultura històrica, van per les ciutats de Catalunya dient que no compliran la Llei encara que sigui a costa de la sang dels homes de Catalunya. Res més.

El Sr. CEREZO : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Cerezo.

El Sr. CEREZO : Senyors Diputats : El senyor Comorera en defensar el seu vot particular i contestar el dictamen de la Comissió, ha fet unes determinades al·lusions al senyor Corominés, Conseller de Justícia i Dret...

El Sr. COMORERA : És l'únic que ens ha dit alguna cosa.

El Sr. CEREZO : ...a les quals ells contestarà i en les quals jo no m'hi he de posar. Després s'ha permès fer unes indicacions sobre suposades intencions que poden tenir els treballadors de la terra per les properes collites, que permeti que li digui que això són consideracions personals, perquè la Llei que nosaltres formulem no inclou tot el que afecta a les collites de l'any 1932. Després, ens critica molt el nostre dictamen, perquè diu que no satisfà les opinions ni les intencions dels treballadors i conreadors de les terres de Catalunya. Fonamenta ell això dient, que perquè nosaltres no volem admetre el seu vot particular en què estableix, segons l'apreciació del seu vot particular, uns judicis de revisió.

El Sr. COMORERA : Període de revisió, no judicis; no és igual.

El Sr. CEREZO : Però, en definitiva, passarien a ésser uns judicis de revisió.

El Sr. COMORERA : No, no, absolutament.

El Sr. CEREZO : Aquesta és l'apreciació fonamental en la qual es col·loca la Minoria socialista i en la qual es col·loca la Comissió. Nosaltres entenem que tot això que faci referència a un període de revisió són coses que han d'anar subjectades a la nova Llei de contractes de conreu. Perquè nosaltres volem afirmar d'una manera ben clara les dues situacions : una, el que és el problema de la terra, i l'altra el que són els conflictes que hi ha pendants. El problema de la terra no el pot pas resoldre aquesta Llei petita que estem discutint ara, ha d'ésser resolta amb tota la seva intensitat, i amb tot aquell període, amb tota aquella ferver revolucionària amb què ens parlà aquí el senyor Comorera, quan entrem a discutir la Llei de contractes de conreu.

Ara nosaltres estem discutint solament el donar solucions als conflictes pendants. Aquests conflictes pendants ja ha estat ben demostrat, ja ha estat ben aclarit quins eren, doncs des de la Minoria de Lliga Catalana, i des de la Minoria d'Unió Socialista s'ha convingut en l'existència de conflictes pendants; i crec que el millor èxit que hem tingut en aquest debat és justificar que existien conflictes pendants en el camp. Està clar que cadascú s'ho mira sota un punt de vista; i així, la Minoria de Lliga Catalana s'ho vol mirar sota el punt de vista de mantenir un estat jurídic; i la Minoria d'Unió Socialista no parla d'aquests conflictes pendants, parla admetent que existeixen, però no parla en el seu vot particular com s'han de resoldre.

El Sr. COMORERA : Ja estan resolts.

El Sr. CEREZO : No, no estan resolts; perquè ens diu el senyor Comorera que s'han fet bastantes

manifestacions aquí del conflicte que possiblement serà històric, dels rabassaires, i ha reconegut la seva situació el senyor Serra i Moret. No va existir cap qüestió que donés per ferma la resolució del conflicte dels rabassaires ni amb el pacte de la Generalitat ni amb els judicis de revisió, ni altres relacions que han tingut arrendataris i propietaris. Aquest conflicte ha quedat en peu i està en peu. Era un conflicte molt anterior als judicis de revisió; els judicis de revisió varen fer esclatar aquests conflictes en la seva gravetat i ha continuat amb la seva gravetat. Però és que no solament existeixen aquests conflictes; no solament existeixen aquests conflictes que hem de dir dels rabassaires, sinó que existeixen aquells conflictes que varen néixer a raó dels contractes de revisió. Sí; va néixer una sèrie i es va provocar una sèrie de comiats, una sèrie de sentències d'aquests conflictes que avui estan en peu i se'ls hi ha de donar una solució.

El Sr. COMORERA : I els hi donem.

El Sr. CEREZO : Ja sabeu que les VV. SS. han acceptat en el vot particular el que nosaltres deïem en el dictamen.

El Sr. COMORERA : Ho hem millorat, que no és acceptar-ho ni admetre-ho.

El Sr. CEREZO : Millorat, no.

El Sr. COMORERA : Sí, millorat.

El Sr. CEREZO : Tots aquests conflictes produïts pel que en diríem conflicte històric dels rabassaires, com els conflictes nascuts del període de revisió, és el que hem entès nosaltres que debíem donar-li una solució; i per això en el nostre dictamen hi han les solucions concretes. Diem nosaltres que en els conflictes que hi ha hagut sentència o pacte, s'ha de complir aquesta sentència i s'ha de complir aquest pacte; i ho diem així perquè hi ha molts d'aquests conflictes, que tenint sentència de judici de revisió en l'any 1932, no es compleix la sentència per part del propietari, i nosaltres li donem estat ara, fent que es compleixi la sentència del judici de revisió, en el sentit de rebaixar la quota-part o quantitat que havia de pagar l'arrendatari. I volem que es mantinguin els pactes, particulars que s'hagin establert.

I ara ve el punt essencial que estem discutint. Ens parla d'alguns conflictes que malgrat d'haver anat a judici de revisió, varen tenir sentència condemnatòria i han pagat, o bé es parla d'aquells treballadors de la terra que per les circumstàncies que sigui no varen demanar judici de revisió i tenen el mateix conflicte que tenien abans els altres treballadors. Això és el que nosaltres diem problemes de la terra, problema de la terra que ha d'ésser únicament resolt precisament amb la Llei de contractes de conreu, i no podem nosaltres barrejar en una Llei que ha de donar la solució a conflictes pendants totes aquelles solucions de conflictes que han tingut una acceptació, sigui de bon grat o de mal grat, perquè el gran contingent de treballadors de la terra que han acceptat els acords o pactes en la quantitat establerta en el conflicte, ho ha estat en molts casos per força i com a conseqüència de la situació de l'època.

La Minoria socialista, per a solucionar aquests conflictes pendents no ens ensenya res en el seu vot particular; ens parla sols de la nova situació que s'ha de crear en l'any 1933 i ens diu que a tots els contractes de conreu se'ls doni dret a revisió. Nosaltres no hem dit mai el que serà la nova Llei de contractes de conreu, ni podem prejutjar quin esperit tindrà la Comissió perquè aquest aspecte que vol donar el senyor Comorera al treball de la terra, no pugui anar comprès a la nova Llei en el que afecta la collita del 1933.

Nosaltres volem separar unes situacions i unes altres per a donar unes solucions als conflictes; i per això donem nosaltres la solució al nostre artículat assenyalant la quantitat del 50 per 100 per als que es trobin en una situació de conflicte pendent en l'actualitat; i posem un tercer paràgraf en el qual es diu que en cas de no haver-se plantejat conflicte abans de la presentació d'aquest Projecte de Llei al Parlament de Catalunya, haurà de seguir pagant-se el mateix que s'ha pagat fins ara.

Per les raons indicades, nosaltres no podem donar dret a l'existència de conflictes sols en el cas de què estiguin pendents de pagament en les qüestions derivades entre propietaris i arrendataris o per les qüestions judicials que hi pugui haver pel mig. Allò altre, per a nosaltres és conflicte solucionat.

El Sr. SERRA I MORET : No ho diu així el dictamen.

El Sr. CEREZO : La interpretació que se li vulgui donar pot ésser la que es vulgui, però l'esperit de les manifestacions s'ha d'entendre que són els conflictes que es troben pendents de pagament. O pendents de resolució judicial. I el que no sigui això, no és conflicte pendent.

El Sr. CARRERES I ARTAU : Ja en parlarem d'això.

El Sr. CEREZO : Per això nosaltres no admetem l'existència dels nous conflictes; i per aquest punt, no dona la Unió Socialista cap solució. Es parla solament d'un període transitori, per la nova Llei i aquesta és l'apreciació de diferència que tenim : un període transitori per a la nova Llei, establint un judici de revisió, no diguem-ne judici de revisió, un període de revisió...

El Sr. COMORERA : No és igual.

El Sr. CEREZO : Un període de revisió que equival a portar tots els conflictes d'arrendament a aquestes Junes arbitrals.

El Sr. COMORERA : No senyor; a no portar-ne cap.

El Sr. CEREZO : Acceptem que l'esperit de la Minoria socialista...

El Sr. COMORERA : No l'esperit : la lletra.

El Sr. CEREZO : ...vulgui ésser que els conflictes de conreu per a l'any 1933, pel que afecta a la collita del 1933, sigui com a norma solament el pagament del 50 per 100. Aquesta manifestació, nosaltres en una Llei que en diem de liquidació de conflictes, no la podem admetre, perquè és una manifestació que ha d'anar precisament al que ha d'ésser la Llei de contractes de conreu. Allà és on es veurà l'esperit revolucionari que de-

mana el senyor Comorera i allí podrà veure ell si la Comissió i el Govern o si el Govern o la Comissió arriba a aquell esperit revolucionari que ens demana el senyor Comorera; però en la Llei que ara estem discutint, la Comissió entén que no pot barrejar res que sigui absolutament problema de la terra amb conflictes de la terra; volem nosaltres sentar el criteri aquest i per això anem a resoldre els conflictes en el que afectin els altres casos.

I per aquestes raons, rebutgem el vot particular.

El Sr. PRESIDENT : ¿Cap senyor Diputat ha demanat la paraula en pro ni en contra?

El Sr. COMORERA : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Comorera.

El Sr. COMORERA : Nosaltres retirem aquest vot particular per a reproduir-lo particularment a cada un dels articles.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el Conseller de Justícia i Dret.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret : He recollit bé les manifestacions que aquí s'han fet i procuraré contestar-les el millor possible en el fons de les discussions.

El Sr. PRESIDENT : Resta retirat, per tant, el vot particular.

El Sr. COMORERA : Sí, per a reproduir-lo en l'artículat.

El Sr. PRESIDENT : Hi ha un altre vot particular. El senyor Secretari tindrà la bondat de donar-li lectura.

El Sr. PRESIDENT : Resta retirat, per tant, el vot particular. Un altre vot particular.

(El senyor Secretari en comença la lectura.)

El Sr. GALÉS : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Galés.

El Sr. GALE : Als efectes d'abreujar la discussió, podria donar-se com a llegit aquest vot particular, que ja coneix la Cambra.

El Sr. PRESIDENT : Es dona per llegit aquest vot particular.

El Sr. DURAN I VENTOSA : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Duran i Ventosa.

El Sr. DURAN I VENTOSA : Tenint en compte l'avançat de l'hora i la circumstància que un company nostre desitjava parlar sobre aquest vot particular, jo demanaria que s'ajornés la seva discussió.

El Sr. PRESIDENT : ¿Ho acorda així la Cambra. (Assentiment.) Queda acordat. Abans de suspendre la sessió he de fer present als senyors Diputats que a la sessió de demà es votarà l'Estatut Interior de Catalunya. Primerament es donarà lectura al text legal i, si algun senyor Diputat ho creu convenient, podrà fer-hi les manifestacions que cregui pertinent. La votació serà, ben segur, per allà dos quarts de sis o les sis.

ORDRE DEL DIA
per a la sessió de dijous

1. Precs i preguntes.
2. Votació definitiva de l'Estatut Interior de Catalunya.

3. Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió especial sobre el Projecte de Llei relatiu a la resolució dels conflictes derivats dels contractes de conreu.

(S'aixeca la sessió a les vuit i vint-i-tres minuts de la vetlla.)

PARLAMENT DE CATALUNYA

LLEI

creant un Institut contra l'Atur forçós

Article 1.º Per la present Llei és creat l'Institut contra l'Atur forçós com a organisme dependent de la Generalitat de Catalunya.

FUNCIONS I ATRIBUCIONS

Article 2.º Seran funcions essencials de l'Institut, estimular, dirigir, coordinar i controlar una obra de conjunt dirigida a aminorar els efectes econòmics i socials de la manca de feina, facilitar treball al major nombre possible de parats involuntaris, i normalitzar i reanimar l'activitat econòmica.

Article 3.º Per a la consecució dels seus objectius, l'Institut contra l'Atur forçós es podrà valdre de diferents mitjans: Actuant directament, coordinant i intervenint en l'acció d'altres Corporacions i Organismes, estimulants l'activitat de determinades branques de producció, o fomentant i auxiliant institucions d'assegurances i de previsió d'acord amb el que està disposat en els següents articles.

Article 4.º L'Institut contra l'Atur forçós amb els seus ingressos i recursos propis, actuarà en les formes següents:

a) Impulsant la realització d'obres públiques que responguin a una finalitat, preferentment d'utilitat social, sanitària, cultural i econòmica. Els plans o projectes de les obres a realitzar hauran d'ésser aprovats pel Consell de la Generalitat, confeccionats i desenrotllats pels actuals serveis tècnics de la mateixa o de les Corporacions públiques i altres organismes que hi estiguin interessats.

b) L'auxili econòmic, prèviament les necessàries garanties de l'eficàcia de l'ajut a branques de l'activitat econòmica que es trobin en crisi, concedides i reglamentades en forma que en intensificar el consum interior, facilitar l'explotació de productes, millorar el seu preu, etc., contribueixin a la seva normalització i assegurin la continuïtat del treball.

c) L'Institut durà a terme una acció coordinadora per a la construcció d'obres, auxilis econòmics i foment d'assegurances, amb Corporacions públiques, entitats autònomes o organismes econòmics, que tinguin per finalitat la intensificació del treball, podent-hi contribuir amb els seus recursos en els casos justificats, i en la proporció i condicions que en cada cas es determinin.

d) L'auxili en forma de subvenció a les institucions que voluntàriament estableixin l'assegurança contra l'atur acollint-se al regim fixat pel Decret del Govern de la República de 25 de maig del 1931 i Reglament de 30 de setembre del mateix any, d'acord amb el qual poden obtenir l'auxili de l'Estat, dirigint-se l'actuació de l'Institut a estendre i augmentar aquests subsidis.

e) Qualsevol altre sistema o procediment que sigui útil al fi perseguit i que l'Institut proposi al Consell Executiu de la Generalitat i aquest l'aprovi.

Article 5.º L'Institut gestionarà de l'Estat, Corporacions municipals o qualsevol altre organisme o entitat autònoma que emprengui la realització d'obres, la seva possible intervenció a l'objecte de facilitar la col·locació d'obers parats. En aquest cas les Corporacions o entitats que facin les obres hauran de complir les normes dictades per l'Institut respecte a la reglamentació del treball en les esmentades obres.

Article 6.º D'acord amb el que està preceptuat en l'article anterior, la Generalitat, des del moment que es constitueixi l'Institut, accepta la seva intervenció als efectes indicats, en tota nova obra que emprengui i el projecte de la qual estigui xifrat en una quantitat superior a 100,000 pessetes, sempre que circumstàncies de caràcter tècnic no ho desaconsellin, així com en les obres en curs en la part, l'execució de la qual, no estigui compromesa per contractes anteriors.

Article 7.º L'Institut per l'execució de les obres projectades, donarà preferència a les Cooperatives de treball i producció, les quals estaran exemptes de prestació de fiança, i podrà establir amb elles els convenis necessaris per a dur a terme les obres empreses, amb les garanties que en cada cas es creuin convenients.

Article 8.º L'Institut podrà intervenir en tots aquells casos que puguin produir augment d'obers en atur forçós i proposar a les Autoritats o organismes competents, l'adopció de totes les mesures al seu abast, encaminades a evitar-ho.

Article 9.º L'Institut, mitjançant convenis amb les Corporacions públiques o altres entitats, podrà avançar les quantitats necessàries previ acord del Consell de la Generalitat per anar a la construcció de les obres projectades dintre la proporció que la justa distribució dels seus cabals

permeti, en les condicions que es fixin i amb les degudes garanties; així com també per a facilitar l'execució d'aquelles obres que a conseqüència de disposicions legals o acord ferm puguin rebre l'ajut financer de l'Estat o altres Corporacions.

Article 10. Les obres realitzades amb recursos propis de l'Institut quedaran de propietat de la Generalitat de Catalunya. En aquelles executades conjuntament per l'Institut i altres Corporacions o organismes, en el moment de formalitzar els convenis previs a la seva execució, es determinarà sobre la propietat de les mateixes una vegada construïdes, així com també sobre el regíme sobre la seva explotació o conservació segons sigui el seu caràcter.

Article 11. En totes les obres a què cooperi en qualsevol forma l'Institut deurà exigir-se el compliment de la vigent legislació del treball i que tots els elements necessaris, materials, utilitatge, productes manufacturats, etc., siguin construïts i si no és possible, sempre necessàriament adquirits a les empreses industrials o comercials del país.

COMPOSICIÓ

Article 12. L'Institut contra l'Atur forçós, serà presidit pel Conseller de Treball i Obres Públiques, el qual exercirà també d'òrgan de relació entre el Consell de la Generalitat i l'esmentat organisme. El Consell de la Generalitat nomenarà un Vice-president encarregat de dirigir els serveis de l'Institut amb les atribucions que es determinaran.

Article 13. L'Institut estarà constituït pel Ple, del qual formaran part, ultra el President i Vice-president, quatre representants patronals, quatre representants obrers i vuit persones expertes i especialitzades en aquestes matèries designades pel Consell de la Generalitat.

L'Institut podrà concedir representació en el seu Ple a aquelles Corporacions públiques o organismes oficials que prestin cooperació a la seva obra, quan la importància d'aquesta cooperació ho mereixi.

Article 14. El Ple de l'Institut nomenarà dintre dels seus membres una Comissió executiva formada pel President, el Vice-president, un representant patronal, un obrer i dos experts. Podrà també formar part de la Comissió executiva un representant de les Corporacions públiques o organismes oficials representats en el Ple, si donada la importància de la seva cooperació així s'acorda.

Article 15. El Reglament Interior, i, en defecte seu, mentre no fos dictat, els acords del Ple, delimitaran les atribucions reservades a aquest, les que siguin de la competència de la Comissió executiva, així com totes aquelles que es refereixin a altres detalls d'organització de l'Institut i al personal a ell afecte.

FORMES D'ACTUACIÓ

Article 16. S'entendrà per atur forçós als efectes de l'actuació de l'Institut la impossibilitat temporal per als obrers que fa referència l'art. 20,

de trobar una ocupació addient a la seva aptitud professional, per causes alienes a la seva voluntat, amb exclusió de les derivades per impossibilitat física i de les motivades per conflictes de treball.

Article 17. L'Institut tindrà facultats per a proposar l'adopció d'aquells acords o mesures de caràcter social que puguin contribuir a fer més intensa i eficaç l'acció contra l'atur, demanant a la Generalitat que les adopti en allò que correspongui a la jurisdicció o en recomani la implantació al Govern de la República si d'ell depèn.

Article 18. L'Institut establirà com a base de la seva organització, una oficina central en la qual es reuniran totes les dades referents a les possibilitats de treball en les diferents branques d'activitat econòmica amb perfecte relació amb l'actual Borsa del Treball de la Generalitat, organisme coordinador de les Borses que per manament de la llei de col·locació obrera organitzen els Ajuntaments de Catalunya.

L'oficina estimularà i intervindrà en la confeció ràpida d'un cens d'obers sense feina per branques de producció el qual haurà de portar-se rigorosament al dia, un cens total patronal i obrer, un altre de les empreses que treballin jornades reduïdes i amb les relacions que hauran de presentar les empreses, dels obrers que hagin acomiadat.

Article 19. L'Institut per a la major eficàcia de la seva obra podrà demanar la cooperació dels organismes oficials de caràcter social i coordinarà la seva acció a les Borses de Treball o Organismes semblants establerts per les Corporacions Municipals per a la col·locació dels obrers sense feina.

Article 20. L'Institut dictarà les normes que regulin la manera de facilitar treball als obrers parats, en forma que no hi hagi diferència de tracte per conceptes de naturalesa i altres circumstàncies alienes al treball; però essent la finalitat de l'Institut resoldre el problema actual de manca de feina es reservarà el treball a aquells que portin un temps determinat d'estada a les poblacions respectives i hagin treballat amb assiduitat en data anterior.

L'Institut estarà facultat, a l'objecte de distribuir la feina entre un major nombre d'obers, per a dictar normes que regulin el treball en totes les obres realitzades amb recursos propis i en aquelles en les quals tinguí intervenció.

Article 21. L'oficina central de l'Institut procurarà que el treball que es faciliti als obrers parats coordinadament amb les Borses de Treball o Organismes semblants de les Corporacions públiques, sigui en la població de la seva residència o en una localitat pròxima, i, si és possible, en una feina igual o semblant a la corresponent al seu ofici.

L'obrer parat al qual se li ofereixi col·locació en una feina igual o semblant a la de l'ofici que estigui inscrit en el cens i no l'accepti, perdrà el lloc que tenia en l'ordre de prelación a les ofertes de treball. També el perdran aquells que el refusin o abandonin sense causa justificada.

En un cas i altre, si l'obrer rebés subsidi de l'Institut, perdria el dret al mateix.

Article 22. L'Institut podrà facilitar la re-educació professional dels obrers parats per tal de posar-los en condicions de treballar en branques de l'activitat diferents de les exercides per ells fins aleshores, així com també fomentar les institucions d'educació professional.

INGRESSOS I RECURSOS

Article 23. Els ingressos i recursos propis de l'Institut destinats a obres públiques i actuacions complementàries fetes al seu càrrec, estaran constituïts per les quantitats que amb aquest objecte aportarà la Generalitat de Catalunya, les aportacions d'altres Corporacions, Organismes o entitats, els aprofitaments, taxes o arbitris que se li puguin concedir i aquells altres ingressos de caràcter voluntari o de procedència vària.

Article 24. L'aportació directa de la Generalitat consisteix en el lliurament a l'Institut durant el termini de deu anys de la quantitat d'un milió de pessetes anyals. Per a atendre aquesta obligació en el present exercici, i per excepció, s'aprova un suplement de crèdit extraordinari al capítol IX, art. 5.º, partida 1034 del Pressupost ordinari de despeses vigents, per la quantitat de vuit-centes mil pessetes, la qual serà coberta amb l'augment equivalent de la consignació del capítol VIII, partida 83 del Pressupost d'Ingressos corresponent al producte de l'emissió de Deute, en quantia necessària per a cobrir les consignacions de despeses amb càrrec a cabals d'emprèstit.

Quant a les nou anualitats restants, seran incloses les partides corresponents amb càrrec a cabals ordinaris en els respectius pressupostos.

L'Institut queda facultat per a concertar a base de l'aportació de la Generalitat les operacions de crèdit que estimi convenientes, així com per a poder cancel·lar-les quan compti amb una base estable de recursos propis.

De les quantitats rebudes per l'Institut procedents de la Generalitat no podrà destinar-se més del 5 per 100 per a despeses de personal.

Article 25. En el cas que l'Estat intensifiqui l'acció contra l'atur forçós i porti als seus Pressupostos esdevenidors quantitats que hi siguin destinades, la Generalitat cedirà a l'Institut els recursos que amb càrrec a aquests serveis puguin correspondre a Catalunya de les quantitats consignades en els esmentats Pressupostos.

Article 26. Formaran part, també, dels ingressos de l'Institut, les aportacions o subvencions que puguin rebre de les altres Corporacions públiques, Entitats o Organismes, sigui per a contribuir d'una manera general a la seva obra o com a contribució convinguda per a intensificar-la en una població o comarca, o en una determinada branca de l'activitat econòmica.

Article 27. L'Institut una vegada constituït, estudiarà aquells recursos que pot obtenir en forma d'aprofitaments, drets, taxes, arbitris o imposts que se li puguin cedir. Sense perjudicar l'estudi ni la solució a què arribi, es consideren es-

pecialment addients al fi proposat el producte d'aprofitaments, l'exclusiva dels quals se li reservi, i aquelles imposicions més directament relacionades amb la represa de l'activitat econòmica deguda a la intensificació del treball.

Article 28. Els ingressos ordinaris de l'Institut, deguts a aprofitaments, drets o arbitris, constituïran els recursos de la seva actuació normal, i com que la seva vigència està condicionada a la duració de l'Institut, no podran servir de base a cap operació de crèdit. Podran utilitzar-se, en canvi, si es creu convenient, per a cancel·lar, totalment o parcialment, les operacions de crèdit que hagi pogut realitzar-se a base de l'aportació anual de la Generalitat.

Article 29. En el cas de què l'Institut projectés la realització d'un pla d'una importància efectiva i d'una influència demostrada en el desenvolupament econòmic de Catalunya, la creació del qual requereixi cabals superiors als que podria obtenir amb els seus recursos propis i ingressos ordinaris, podrà demanar a la Generalitat la deguda autorització per a concertar en les formes i condicions que es determinin, una operació de crèdit el producte de la qual es destini precisament i exclusiva a la realització dels plans d'obres projectades.

Article 30. Tot quan fa referència a la cessió d'aprofitaments, drets o arbitris que l'Institut demani se li concedeixi, haurà d'ésser el Parlament de Catalunya o les Corporacions o Organismes afectats, si a algun d'ells els correspongués, els que aprovin la proposta. També en el cas esmentat en l'article anterior, la decisió correspondrà al Parlament de Catalunya, sense l'aprovació del qual no serà, tampoc, vàlida cap altre exacció o operació de crèdit, no prevista en la present Llei.

Article 31. L'Institut contra l'atur forçós tindrà personalitat jurídica per a posseir béns de la seva propietat, salvant el que disposa l'art. 10, referent a les propietats de les obres executades, i per administrar lliurement els seus béns i cabals.

Queda facultat per a rebre tota classe de béns en concepte de donacions o deixes, i per a organitzar formes de contribució voluntària.

En cas de dissolució de l'Institut, els béns o cabals que posseeixi passaran a integrar el Patrimoni de la Generalitat.

DISPOSICIÓ TRANSITÒRIA

Article 32. El Conseller de Treball i Obres Públiques dictarà les disposicions oportunes per a la ràpida aplicació de la present Llei.

Una vegada constituït l'Institut contra l'atur forçós dictarà el seu Reglament Interior, així com també les reglamentacions que regulin la seva actuació en els diferents ordres d'activitat que fixa la present Llei, els quals hauran d'ésser sotmesos al Consell de la Generalitat per a la seva aprovació i implantació.

Palau del Parlament, 24 de maig del 1933.